

Bruselj, **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

SPOROČILO KOMISIJE

Okvir za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije

UVOD

1. Da bi preprečili, da bi državne subvencije izkrivljale ali bi lahko izkrivljale konkurenco na notranjem trgu in vplivale na trgovino med državami članicami, člen 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) določa načelo, da je državna pomoč prepovedana. Vendar je v določenih primerih lahko takšna pomoč združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 107(2) in (3) Pogodbe.
2. Ta okvir zagotavlja smernice na podlagi ocene združljivosti, ki jo izvede Komisija v zvezi s pomočjo za spodbujanje raziskav, razvoja in inovacij (v nadaljnjem besedilu: R&R&I) v skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe. V skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe se lahko ukrep pomoči razglasi za združljivega z notranjim trgom, če sta izpolnjena dva pogoja, in sicer en pozitiven in en negativen. Pozitiven pogoj je, da mora pomoč olajšati razvoj gospodarske dejavnosti. Negativen pogoj je, da pomoč ne sme imeti tako velikega negativnega vpliva na pogoje trgovanja, da bi bilo to v nasprotju s skupnim interesom.
3. Medtem ko je splošno sprejeto, da konkurenčni trgi običajno prinesejo učinkovite rezultate v smislu cen, proizvodnje in uporabe virov, je lahko ob nedelovanju trga¹ potrebno posredovanje države, da se olajša ali spodbudi razvoj nekaterih gospodarskih dejavnosti, ki se brez pomoči ne bi razvijale ali se ne bi razvijale enako hitro ali pod enakimi pogoji in prispevale k pametni, trajnostni in vključujoči rasti. V okviru RDI lahko pride do nedelovanja trga, na primer zato, ker udeleženci na trgu ne upoštevajo nujno ali vsaj spontano širših pozitivnih učinkov na evropsko gospodarstvo, menijo, da je doseganje pozitivnega gospodarskega rezultata preveč tvegano in bi zato brez državne pomoči izvajali raven dejavnosti R&R&I, ki je s stališča družbe prenizka. Lahko se zgodi tudi, da projekti R&R&I brez državne pomoči nimajo zadostnega dostopa do virov financiranja zaradi asimetričnih informacij ali pa imajo težave z usklajevanjem med podjetji.
4. Zato je lahko v razmerah, ko trg sam po sebi ne uspe doseči učinkovitega rezultata, državna pomoč potrebna za povečanje R&R&I ter s tem olajšanje razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti. Okvir za R&R&I se uporablja za vse tehnologije, industrije in sektorje, da se zagotovi, da pravila ne določajo vnaprej, katere raziskovalne poti naj bi privedle do novih rešitev za izdelke, procese in storitve ter ne izkrivljajo spodbud akterjev na trgu za razvoj inovativnih tehnoloških rešitev, tudi če obstajajo velika tveganja. Poleg tega je podpora, izplačana v okviru R&R&I, namenjena podpori okrevanju gospodarstva Unije po izbruhu COVID-19. Poleg tega bo imela pomoč za podporo R&R&I verjetno širše pozitivne učinke kot so izključne koristi za upravičenca, ki prejme pomoč.
5. Državna pomoč za R&R&I lahko na primer prinese pozitivne učinke v skladu s sporočilom Komisije – Evropski zeleni dogovor², v katerem Komisija poudarja: „Nove tehnologije, trajnostne rešitve in disruptivne inovacije so ključne za doseganje ciljev evropskega zelenega dogovora. Da bi EU ohranila konkurenčno prednost na področju čistih tehnologij, mora znatno povečati obsežno uvajanje in predstavitev novih

---

¹ Izraz „nedelovanje trga“ se nanaša na razmere, v katerih trgi, če so prepuščeni sami sebi, verjetno ne bodo dajali učinkovitih rezultatov.

² Sporočilo Komisije „Evropski zeleni dogovor“ (COM(2019) 640 final z dne 11. decembra 2019).

tehnologij v vseh sektorjih na enotnem trgu ter tako zgraditi nove inovativne vrednostne verige.“

6. V nedavno sprejetem sporočilu o ERP³ so raziskave in inovacije opredeljene kot ključno gonilo za spodbujanje okrevanja Evrope, pospeševanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev konkurenčne prednosti Evrope. Namen sporočila je povečati učinkovitost, odličnost in učinek evropskega sistema raziskav in inovacij ter podpirati konkurenčnost, ki temelji na inovacijah. V tem okviru je bistvenega pomena tudi spodbujanje tehnološke suverenosti na ključnih strateških področjih (npr. umetna inteligenca in podatki, mikroelektronika, kvantno računalništvo, 5G, baterije, energija iz obnovljivih virov, vodik, brezemisijaska in pametna mobilnost itd.), hkrati pa je treba podpirati odprto strateško avtonomijo. Komisija je v ta namen predlagala, naj države članice ponovno potrdijo naložbeni cilj na področju raziskav in inovacij v višini 3 % BDP EU⁴ in ga posodobijo tako, da bo odražal nove prednostne naloge EU, vključno z novim ciljem javnega prizadevanja v višini 1,25 % BDP EU, ki ga morajo države članice, ob uskladitvi na ravni EU, doseči do leta 2030 za kreditiranje in spodbujanje zasebnih naložb.
7. Poleg tega lahko državna pomoč za R&R&I prinese pozitivne učinke, opredeljene v Sporočilu o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope⁵ in Sporočilu o evropski strategiji za podatke⁶. V skladu s prvim je potrebna „zagotovitev, da bodo digitalne rešitve ob spoštovanju naših vrednot Evropi pomagale na poti digitalne preobrazbe, ki deluje v korist ljudem“.
8. Komisija v svojem Sporočilu o strategiji za MSP za trajnostno in digitalno Evropo⁷ priznava, da je „konkurenčna trajnostnost vodilno načelo Evrope za prihodnost. Za vzpostavitev podnebno nevtralnega in okretnega digitalnega gospodarstva, ki ga zaznamuje učinkovita raba virov, je potrebna popolna mobilizacija MSP. Ta prehod v bolj gospodarsko, okoljsko in družbeno trajnostno Evropo mora biti tesno povezan s preходом v digitalizacijo. Zato so prilagojeni ukrepi predpogoj za razcvet dela gospodarstva, ki ga predstavljajo MSP, in ustvarjajo priložnosti za rast tistih MSP, ki se želijo razširiti. Za vzpostavitev ustrezne podjetniške in inovacijske infrastrukture za MSP so potrebne naložbe po vsej EU.“
9. Nova industrijska strategija za Evropo⁸ določa, da Evropa potrebuje „industrijsko politiko, ki bo temeljila na konkurenci, odprtih trgih, vodilnih raziskavah in tehnologijah v svetovnem merilu ter močnem enotnem trgu z manj ovirami in birokracije.“ Evropa se mora upreti „skušnjavi poenostavljenih ukrepov, kot so protekcionizem ali izkrivljanje trga, hkrati pa ob nepošteni konkurenci ne smemo biti naivni.“ Strategija priznava, da bo „povečanje naložb v raziskave, inovacije, tehnološko uvajanje in sodobno infrastrukturo pripomoglo k razvoju novih proizvodnih procesov, ob tem pa bodo nastajala nova delovna mesta.“

---

³ Sporočilo Komisije „Novi ERP za raziskave in inovacije“ (COM(2020) 628 final, z dne 10. junija 2016).

⁴ Ta cilj je bil potrjen v sklepih Sveta za konkurenčnost z dne 1. decembra 2020.

⁵ Sporočilo Komisije „Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope“ (COM(2020) 67 final z dne 19. februarja 2020).

⁶ Sporočilo Komisije „Evropska strategija za podatke“ (COM(2020) 66 final z dne 19. februarja 2020).

⁷ Sporočilo Komisije „Strategija za MSP za trajnostno in digitalno Evropo“ (COM(2020) 103 final z dne 10. marca 2020).

⁸ Sporočilo Komisije „Nova industrijska strategija za Evropo“ (COM(2020) 102 final z dne 10. marca 2020).

1. PODROČJE UPORABE IN OPREDELITVE

1.1 Področje uporabe

10. Načela iz tega okvira se nanašajo na državno pomoč za R&R&I v vseh sektorjih, ki jih ureja Pogodba. Zato se nanašajo na tiste sektorje, za katere veljajo posebna pravila Unije o državnih pomočeh, razen če specifična pravila določajo drugače.
11. Finančna sredstva Unije, ki jih centralno upravljajo institucije, agencije, skupna podjetja ali drugi organi Unije, ki niso pod neposrednim ali posrednim nadzorom držav članic⁹, ne pomenijo državne pomoči. Kadar se takšna finančna sredstva Unije kombinirajo z državno pomočjo, bodo pri ugotavljanju, ali se upoštevajo pragovi za prigrasitev in največje intenzivnosti pomoči, ali pri oceni združljivosti iz tega okvira obravnavana samo ta državna pomoč.
12. Pomoč za R&R&I za podjetja v težavah, kot je za namene tega okvira opredeljena s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah¹⁰, kakor so bile spremenjene ali nadomeščene, je izključena iz področja uporabe tega okvira.
13. Komisija bo pri oceni pomoči za R&R&I, dodeljeni upravičencu, ki je naslovnik neporavnane naloge za izterjavo zaradi predhodnega sklepa Komisije o razglasitvi pomoči za nezakonito in nezdržljivo z notranjim trgov, upoštevala znesek pomoči, ki ga je še treba izterjati¹¹.

1.2 Ukrepi pomoči, ki jih zajema okvir

14. Komisija je opredelila vrsto ukrepov R&R&I, v zvezi s katerimi je lahko državna pomoč v skladu s posebnimi pogoji združljiva z notranjim trgov:
  - (a) **pomoč za projekte R&R**, pri katerih del raziskovalnega projekta, ki prejema pomoč, spada v kategorije temeljnih in uporabnih raziskav, slednje pa je mogoče razdeliti na industrijske raziskave in eksperimentalni razvoj¹². Takšna pomoč je večinoma usmerjena v tržne nepopolnosti, povezane s pozitivnimi zunanjimi učinki (učinki prelivanja znanja), lahko pa tudi odpravlja tržne nepopolnosti, ki jih povzročajo nepopolne in asimetrične informacije ali (predvsem pri sodelovalnih projektih) nepopolnosti pri usklajevanju;
  - (b) **pomoč za študije izvedljivosti** v zvezi s projekti R&R, ki pomaga pri premagovanju tržnih nepopolnosti, povezanih predvsem z nepopolnimi in asimetričnimi informacijami;
  - (c) **pomoč za zgraditev in posodobitev raziskovalne infrastrukture**, ki v glavnem obravnava nedelovanje trga, ki izhaja iz težav pri usklajevanju, pa tudi iz nepopolnih in asimetričnih informacij. Visokokakovostne raziskovalne infrastrukture so vse bolj potrebne za pionirske raziskave, saj privabljajo nadarjene posameznike s celega sveta ter so bistvenega pomena na primer za

⁹ Vključno s financiranjem iz programa Obzorje Evropa ali programa za digitalno Evropo.

¹⁰ Sporočilo Komisije „Smernice skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah“ (UL C 244, 1.10.2004, str. 2).

¹¹ Glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. septembra 1995 v združenih zadevah TWD Textilwerke Deggendorf GmbH proti Komisiji, T-244/93 in T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160.

¹² Komisija meni, da je koristno vzdrževati različne kategorije dejavnosti R&R ne glede na to, da bodo te dejavnosti morda sledile interaktivnemu modelu namesto linearnemu.

informacijske in komunikacijske tehnologije in ključne omogočitvene tehnologije¹³. Visoki vnaprejšnji naložbeni stroški za nakup najsodobnejših znanstvenih objektov in opreme, ki se uporablja za raziskovalne dejavnosti v zgodnji fazi, predvsem s strani znanstvene skupnosti, pogosto onemogočajo, da bi na trgu našli potrebno financiranje;

- (d) **pomoč za zgraditev in posodobitev raziskovalne infrastrukture**, ki v glavnem obravnava nedelovanje trga, ki izhaja iz nepopolnih in asimetričnih informacij ali neuskklajevanja. Gradnja ali nadgradnja najsodobnejše tehnološke infrastrukture vključuje visoke vnaprejšnje naložbene stroške, ki lahko skupaj z negotovo bazo strank otežijo dostop do financiranja;
- (e) **pomoč za inovacijske dejavnosti**, ki je večinoma usmerjena v tržne nepopolnosti, povezane s pozitivnimi zunanjimi učinki (učinki prelivanja znanja), težave pri usklajevanju in v manjši meri asimetrične informacije. Kar zadeva mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) se lahko takšna pomoč za inovacije dodeli za pridobivanje, potrjevanje in obrambo patentov ter druga neopredmetena sredstva, za napotitev visokokvalificiranega osebja ter za pridobivanje svetovalnih in podpornih storitev za inovacije, kot so na primer tiste, ki jih zagotavljajo organizacije za razširjanje raziskav in znanja, raziskovalne infrastrukture, tehnološke infrastrukture ali inovacijski grozdi. Da bi se velika podjetja spodbudilo k sodelovanju z MSP pri inovacijskih dejavnostih na področju procesov in organizacije, se lahko poleg tega dodeli podpora za stroške, ki jih imajo MSP in velika podjetja v zvezi s temi dejavnostmi;
- (f) **pomoč za inovacijske grozde**, ki je usmerjena v obravnavo nedelovanja trga, povezanega s težavami pri usklajevanju, ki ovirajo razvoj grozdov, omejujejo medsebojno delovanje in pretok znanja znotraj grozdov in med njimi. Državna pomoč bi lahko prispevala k odpravi te težave, prvič, s podpiranjem naložb v odprte in skupne infrastrukture za inovacijske grozde in, drugič, s podpiranjem delovanja grozdov, ki ne bi trajalo dlje od deset let, za izboljšanje sodelovanja, mrežnega povezovanja in učenja. Pristojbine, zaračunane za uporabo zmogljivosti inovacijskega grozda in sodelovanje v njegovih dejavnostih, ustrezajo tržni ceni ali odražajo njihove stroške (vključno z razumno maržo). Da se olajša dostop do zmogljivosti inovacijskih grozdov ali sodelovanje v njihovih dejavnostih, se lahko dostop ponudi po znižanih cenah v skladu s pravili o državni pomoči, kot se uporabljajo za uporabnike storitev, ki jih zagotavlja inovacijski grozd.

15. Države članice morajo priglasiti pomoč za R&R&I v skladu s členom 108(3) Pogodbe, z izjemo ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje iz uredbe o skupinskih izjemah, ki jo je sprejela Komisija v skladu s členom 1 Uredbe Sveta (ES) št. 1588/2015¹⁴.

16. Ta okvir določa merila združljivosti za sheme pomoči R&R&I in individualno pomoč, za katere velja obveznost priglasitve in jih je treba oceniti na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe¹⁵.

¹³ Ključne omogočitvene tehnologije so določene in opredeljene v sporočilu Komisije „Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest“ (COM(2012) 341 final z dne 26. junija 2012).

¹⁴ Uredba Sveta (EU) št. 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL L 248, 24.9.2015, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU) št. 2018/1911 z dne 26. novembra 2018 (UL L 311, 7.12.2018, str. 8).

1.3 Opredelitev pojmov

17. V tem okviru se uporabljajo naslednje opredelitve:

- (a) „**ad hoc pomoč**“ pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči;
- (b) „**pomoč**“ pomeni vsak ukrep, ki izpolnjuje pogoje iz člena 107(1) Pogodbe;
- (c) „**intenzivnost pomoči**“ pomeni bruto znesek pomoči, izražen kot odstotek upravičenih stroškov pred odbitkom davkov ali drugih dajatev. Kadar se pomoč dodeli v obliki, ki niso nepovratna sredstva, je znesek pomoči enak bruto ekvivalentu nepovratnih sredstev. Pomoč, plačljiva v več obrokih, se diskontira na vrednost, ki jo je imela ob dodelitvi. Obrestna mera, ki se uporablja za ta namen, je diskontna stopnja¹⁵, veljavna ob dodelitvi. Intenzivnost pomoči se izračuna na upravičenca;
- (d) „**shema pomoči**“ pomeni vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenim v aktu na splošen in abstrakten način, in vsak akt, na podlagi katerega je mogoče enemu ali več podjetjem dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom;
- (e) „**uporabne raziskave**“ pomenijo industrijske raziskave, eksperimentalni razvoj ali kakršno koli kombinacijo obeh;
- (f) „**po običajnih tržnih pogojih**“ pomeni, da se pogoji transakcij med pogodbenicami ne razlikujejo od tistih, ki bi bili določeni med neodvisnimi podjetji, in ne vsebujejo nobenega elementa nedovoljenega dogovarjanja. Vsaka transakcija, ki je rezultat odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka, izpolnjuje načelo običajnih tržnih pogojev;
- (g) „**datum dodelitve pomoči**“ pomeni datum, ko se zakonska pravica do prejema pomoči prenese na upravičenca na podlagi veljavnega nacionalnega pravnega režima;
- (h) „**digitalizacija**“ pomeni uvedbo inovativnih digitalnih tehnologij in/ali rešitev za izboljšanje in/ali nadgradnjo postopkov, proizvodov ali funkcij storitev;
- (i) „**učinkovito sodelovanje**“ pomeni sodelovanje med najmanj dvema neodvisnima pogodbenicama za izmenjavo znanja ali tehnologije ali za doseganje skupnega cilja na podlagi delitve dela, če pogodbenice skupaj določijo področje uporabe sodelovalnega projekta, prispevajo k njegovemu izvajanju in delijo tveganja, ki pri projektu nastanejo, in njegove rezultate. Ena ali več strani lahko nosijo celotne stroške projekta in tako razbremenijo druge strani glede svojega finančnega tveganja. Pogodbene raziskave in zagotavljanje raziskovalnih storitev se ne obravnavajo kot oblike sodelovanja;
- (j) „**ekskluzivni razvoj**“ pomeni javno naročilo raziskovalnih in razvojnih storitev, pri čemer ima vse koristi izključno javni organ naročnik ali naročnik in jih lahko uporablja pri opravljanju svojih dejavnosti, če jih v celoti poplača;

---

¹⁵ Merila za analizo združljivosti državne pomoči za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z notranjim trgov, vključno s pomočjo za R&R&I, ocenjeno na podlagi člena 107(3)(b) Pogodbe, so določena v ločenem sporočilu Komisije.

¹⁶ Glej Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

- (k) **„eksperimentalni razvoj“** pomeni pridobivanje, združevanje, oblikovanje in uporabo obstoječega znanstvenega, tehnološkega, poslovnega ali drugega ustreznega znanja in spretnosti, katerih cilj je razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev, vključno z novimi ali izboljšanimi digitalnimi proizvodi, procesi ali storitvami, na katerem koli področju, panogi ali sektorju¹⁷. To lahko vključuje na primer tudi dejavnosti, usmerjene v konceptualne opredelitve, načrtovanje in dokumentacijo novih proizvodov, procesov ali storitev. Eksperimentalni razvoj lahko vključuje izdelavo prototipov, predstavitev, pilotne projekte, preskušanje in potrjevanje novih ali izboljšanih proizvodov, procesov ali storitev v okoljih, ki so tipična za vsakdanje pogoje obratovanja, kadar je osnovni cilj nadalje tehnično izboljšati proizvode, procese ali storitve, ki niso v veliki meri ustaljeni. To lahko vključuje razvoj prototipa ali pilotnega projekta za tržno uporabo, ki je obvezno končni tržni izdelek in je predrag, da bi ga izdelali samo za predstavitev in potrjevanje. Eksperimentalni razvoj ne vključuje rednih ali občasnih sprememb obstoječega proizvoda, proizvodnih linij, proizvodnih procesov, storitev in drugih tekočih dejavnosti, tudi če takšne spremembe lahko pomenijo izboljšanje;
- (l) **„študija izvedljivosti“** pomeni oceno in analizo potenciala projekta, katerih cilj je podpora procesu odločanja z objektivnim in razumnim ugotavljanjem prednosti in slabosti ter priložnosti in nevarnosti projekta, poleg tega pa tudi opredelitev virov, ki so potrebni pri njegovem izvajanju in ne nazadnje možnosti, da bo uspešen;
- (m) **„dodelitev v polnem obsegu“** pomeni, da ima raziskovalna organizacija, raziskovalna infrastruktura ali javni naročnik celotno gospodarsko korist od pravic intelektualne lastnine s tem, da ohrani pravico, da z njimi razpolaga neomejeno, zlasti z lastninsko pravico in pravico dodeljevanja licenc. Tako je lahko tudi, če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura (oziroma javni naročnik) odloči skleniti nadaljnje pogodbe v zvezi z navedenimi pravicami, vključno s pravico dodelitve licenc partnerju v sodelovanju (oziroma podjetjem);
- (n) **„temeljna raziskava“** pomeni eksperimentalno ali teoretično delo, ki se izvaja predvsem zaradi pridobivanja novega znanja o temeljnih načelih pojavov ali opazovanih dejstev, ne da bi bilo neposredno usmerjeno v tržno uporabo;
- (o) **„bruto ekvivalent nepovratnih sredstev“** pomeni znesek pomoči, če je bila pomoč dodeljena v obliki nepovratnih sredstev, pred kakršnim koli odbitkom davkov ali drugih dajatev;
- (p) **„visokokvalificirano osebje“** pomeni osebje z diplomo terciarnega izobraževanja in vsaj petimi leti ustreznih strokovnih izkušenj, kar lahko vključuje tudi doktorsko usposabljanje;
- (q) **„individualna pomoč“** pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči, in pomoč, ki jo je treba uradno prijaviti, dodeljeno na podlagi sheme pomoči;
- (r) **„industrijske raziskave“** pomeni načrtovane raziskave ali kritične preiskave, usmerjene v pridobivanje novega znanja in spretnosti za razvoj novih proizvodov, procesov ali storitev ali za znatno izboljšanje obstoječih proizvodov, procesov ali storitev, vključno z novimi ali izboljšanimi digitalnimi proizvodi, procesi ali

---

¹⁷ Uporablja se tudi za digitalne industrije in tehnologije, kot so superračunalništvo, kvantne tehnologije, tehnologije blokovnih verig, umetna inteligenca, kibernetska varnost, velepodatki in tehnologije v oblaku.

storitvami, na katerem koli področju, panogi ali sektorju¹⁸. Vključuje oblikovanje komponent kompleksnih sistemov in lahko zajema izdelavo prototipov v laboratorijskem okolju ali okolju s simuliranimi vmesniki obstoječih sistemov ter pilotnih linij, kadar je to potrebno za industrijske raziskave, zlasti za vrednotenje generične tehnologije;

- (s) **„svetovalne storitve za inovacije“** pomeni svetovanje, pomoč ali usposabljanje na področju prenosa znanja, pridobivanja, zaščite ali izkoriščanja neopredmetenih sredstev ali uporabe standardov in predpisov, ki jih vključujejo, ter svetovanje, pomoč ali izvajanje pri uvajanju ali uporabi inovativnih digitalnih tehnologij in rešitev;
- (t) **„inovacijski grozdi“** pomenijo strukture ali organizirane skupine neodvisnih pogodbenic, vključno z gazelami, malimi, srednjimi in velikimi podjetji, pa tudi organizacije za razširjanje raziskav in znanja, raziskovalne infrastrukture, tehnološke infrastrukture, vozlišča za digitalne inovacije, nepridobitne organizacije in druge povezane ekonomske udeležence, namenjene podpori inovacijskim dejavnostim in novim načinom sodelovanja¹⁹ s souporabo zmogljivosti in izmenjavo znanja in izkušenj ter učinkovitim prispevanjem k prenosu znanja, mreženju, razširjanju informacij in sodelovanju med podjetji in drugimi organizacijami v grozdu²⁰;
- (u) **„podporne storitve za inovacije“** pomenijo zagotavljanje pisarniških prostorov, bank podatkov, storitev v oblaku in shranjevanja podatkov, knjižnic, tržnih raziskav, laboratorijev, označevanja kakovosti, eksperimentiranja, preskušanja in certificiranja ali drugih storitev, vključno s tistimi, ki jih zagotavljajo organizacije za razširjanje raziskav in znanja, raziskovalne infrastrukture, tehnološke infrastrukture ali inovacijski grozdi, za razvoj učinkovitejših ali tehnološko naprednih izdelkov, postopkov ali storitev, vključno z izvajanjem inovativnih digitalnih tehnologij in rešitev;
- (v) **„neopredmetena sredstva“** pomeni sredstva, ki niso fizična ali finančna, kot so patenti, licence, znanje ali druga intelektualna lastnina;
- (w) **„prenos znanja“** pomeni vsak postopek, katerega cilj je pridobivanje, zbiranje in razširjanje eksplicitnega in tihega znanja, vključno s spretnostmi in kompetencami na področju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, kot so sodelovanje pri raziskavah, svetovanje, licenciranje, ustvarjanje odcepljenih podjetij, objave ter mobilnost raziskovalcev in drugih zaposlenih, ki sodelujejo pri teh dejavnostih. Poleg znanstvenega in tehnološkega znanja vključuje še druge vrste znanj, kot je znanje o uporabi standardov in predpisov, ki jih zajemajo, ter o pogojih okolij vsakdanjega obratovanja in metodah za organizacijske inovacije, pa tudi o

¹⁸ Uporablja se tudi za digitalne industrije in tehnologije, kot so superračunalništvo, kvantne tehnologije, tehnologije blokovnih verig, umetna inteligenca, kibernetska varnost, velepodatki ter tehnologije v oblaku ali najsodobnejše tehnologije.

¹⁹ Na primer z digitalnimi sredstvi.

²⁰ Vozlišča za digitalne inovacije (vključno z evropskimi vozlišči za digitalne inovacije, podprtimi v okviru centralno upravljanega programa za digitalno Evropo), katerih cilj je spodbuditi široko uporabo digitalnih tehnologij, med katerimi so umetna inteligenca, visokozmogljivostno računalništvo in kibernetska varnost v industriji (zlasti MSP) in organizacijah javnega sektorja, se lahko štejejo za inovacijski grozd v smislu tega okvira, odvisno od posebnih ciljev ali dejavnosti/funkcionalnosti, ki jih ponuja vozlišče za digitalne inovacije.

upravljanju znanja, ki se nanaša na opredelitev, pridobivanje, zaščito, obrambo in izkoriščanje neopredmetenih sredstev;

- (x) „**velika podjetja**“ pomeni podjetja, ki ne sodijo v opredelitev malih ali srednjih podjetij;
- (y) „**neto dodatni stroški**“ pomeni razliko med predvidenimi neto sedanjimi vrednosti projekta ali dejavnosti, ki prejema pomoč, in uspešno hipotetično naložbo, ki bi jo upravičenec izvedel brez pomoči;
- (z) „**organizacijske inovacije**²¹“ pomenijo izvajanje novih organizacijskih metod v poslovnih praksah podjetja, organizaciji delovnega mesta ali zunanjih odnosih, na primer z uporabo novih ali inovativnih digitalnih tehnologij, pri čemer so izključene spremembe, ki temeljijo na organizacijskih metodah, ki jih podjetje že uporablja, spremembe strategije upravljanja, združitve in prevzeme, prenehanje uporabe procesa, preproste kapitalske zamenjave ali razširitve, spremembe, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev, prilagoditve, lokalizacija, redne sezonske in druge ciklične spremembe ter trgovanje z novimi ali znatno izboljšanimi proizvodi;
- (aa) „**stroški osebja**“ pomenijo stroške raziskovalcev, tehnikov in drugega podpornega osebja v obsegu, v katerem so zaposleni v okviru zadevnega projekta ali dejavnosti;
- (bb) „**predkomercialno naročilo**“ pomeni nabavo raziskovalnih in razvojnih storitev, pri čemer si javni organ naročnik ali naročnik ne pridrži vseh rezultatov in koristi pogodbe izključno zase za opravljanje svojih dejavnosti, ampak jih deli s ponudniki storitev pod tržnimi pogoji. Pogodba, katere predmet spada v eno ali več kategorij raziskav in razvoja, opredeljenih v tem okviru, mora biti časovno omejena in lahko vključuje razvoj prototipov ali omejenih količin prvih proizvodov ali storitev v obliki preskusne serije. Nakup komercialnih količin proizvodov ali storitev ne sme biti predmet iste pogodbe;
- (cc) „**procesne inovacije**²²“ pomeni izvajanje novih ali znatno izboljšanih proizvodnih ali dostavnih metod (vključno z znatnimi spremembami tehnik, opreme ali programske opreme), na primer z uporabo novih ali inovativnih digitalnih tehnologij, ne pomeni pa manjših sprememb ali izboljšav, povečanja proizvodnih ali storitvenih zmogljivosti z dodajanjem proizvodnih ali logističnih sistemov, zelo podobnih tistim, ki so že v uporabi, prenehanja uporabe procesa, preproste kapitalske zamenjave ali razširitve, sprememb, ki izhajajo izključno iz sprememb cen faktorjev, prilagoditev, lokalizacije, rednih sezonskih in drugih cikličnih sprememb ter trgovanja z novimi ali znatno izboljšanimi proizvodi;
- (dd) „**projekt R&R**“ pomeni dejavnost, ki vključuje dejavnosti, ki zajemajo eno ali več kategorij raziskav in razvoja, opredeljenih v tem okviru, in je namenjena opravljanju nedeljive naloge natančno določene gospodarske, znanstvene ali tehnične narave z jasnim, vnaprej določenim ciljem. Projekt R&R lahko sestavlja več delovnih sklopov, dejavnosti ali storitev in vključuje jasne cilje in dejavnosti,

---

²¹ Organizacijske inovacije lahko vključujejo tudi socialne inovacije, če dejavnosti socialnih inovacij spadajo na področje uporabe opredelitve.

²² Procesne inovacije lahko vključujejo tudi socialne inovacije, če dejavnosti socialnih inovacij spadajo na področje uporabe opredelitve.

ki jih je treba izvesti za uresničitev teh ciljev (vključno z njihovimi pričakovanimi stroški), ter konkretne zahteve, na podlagi katerih se lahko sodi o rezultatih teh dejavnosti in se jih primerja z ustreznimi cilji. Če dva ali več projektov R&R ni mogoče ločiti enega od drugih in zlasti, kadar ni mogoče za vsakega posebej napovedati verjetnosti tehnološkega uspeha, se štejejo za en sam projekt;

- (ee) „**vračljiva predplačila**“ pomeni posojilo za projekt, ki se izplača v enem ali več obrokih, pogoji za njegovo vračilo pa so odvisni od rezultata projekta;
- (ff) „**organizacija za razširjanje raziskav in znanja**“ ali „raziskovalna organizacija“ pomeni subjekt (kot so univerze ali raziskovalni inštituti, agencije za prenos tehnologije, posredniki za inovacije, v raziskave usmerjeni fizični ali virtualni skupni subjekti), ne glede na njegov pravni status (organizirana po javnem ali zasebnem pravu) ali način financiranja, katerega glavni cilj je neodvisna izvedba temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja ali obsežna razširitev rezultatov teh dejavnosti prek izobraževanja, objav ali prenosa znanja. Če ta subjekt opravlja tudi gospodarske dejavnosti, je treba financiranje, stroške in prihodke teh gospodarskih dejavnosti obračunati ločeno. Podjetja, ki lahko imajo odločilen vpliv na takšen subjekt, na primer v vlogi delničarjev ali članov, ne smejo imeti prednostnega dostopa do rezultatov tega subjekta;
- (gg) „**raziskovalna infrastruktura**“ pomeni objekte in naprave, vire in s tem povezane storitve, ki jih znanstvena skupnost uporablja za izvajanje raziskav na zadevnih področjih, ter zajema znanstveno opremo ali vrsto instrumentov, na znanju temelječe vire, kot so zbirke, arhivi ali strukturirane znanstvene informacije, zagotavljanje infrastruktur, temelječih na informacijski in komunikacijski tehnologiji, kot so infrastruktura GRID ter računalniške, programske in komunikacijske infrastrukture, ali kakršna koli druga edinstvena sredstva, bistvena za izvajanje raziskav. Take raziskovalne infrastrukture so lahko „na enem mestu“ ali „razpršene“ (organizirana mreža virov)²³;
- (hh) „**napotitev**“ pomeni začasno zaposlitev osebja s strani upravičenca, pri čemer osebje ohrani pravico, da se vrne k prejšnjemu delodajalcu;
- (ii) „**mala in srednja podjetja**“ ali „MSP“, „mala podjetja“ in „srednja podjetja“ pomenijo podjetja, ki izpolnjujejo pogoje iz Priporočila Komisije o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij²⁴;
- (jj) „**začetek del**“ ali „začetek projekta“ pomeni bodisi začetek dejavnosti R&R&I bodisi prvi sporazum med upravičencem in izvajalci za izvedbo projekta, glede na to, če je slednji sklenjen pred omenjenim začetkom dejavnosti. Pripravljalna dela, kot je pridobivanje dovoljenj in opravljanje študij izvedljivosti, se ne štejejo za začetek del;
- (kk) „**opredmetena sredstva**“ pomeni sredstva, ki jih sestavljajo zemljišča, stavbe in obrati, stroji in oprema;
- (ll) „**tehnološka infrastruktura**“ pomeni objekte, opremo, zmogljivosti in povezane podporne storitve, ki so potrebne za razvoj, preskušanje in nadgradnjo tehnologije,

²³ Glej člen 2(a) Uredbe Sveta (ES) št. 723/2009 z dne 25. junija 2009 o pravnem okviru Skupnosti za Konzorcij evropske raziskovalne infrastrukture (ERIC) (UL L 206, 8.8.2009, str. 1).

²⁴ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

da se z industrijskimi raziskavami in dejavnostmi eksperimentalnega razvoja doseže napredek od validacije v laboratoriju do validacije, reprezentativne za operativno okolje, in katerih uporabniki so predvsem industrijski akterji, vključno z MSP, ki iščejo podporo za razvoj in vključevanje inovativnih tehnologij za razvoj novih proizvodov, procesov in storitev, hkrati pa zagotavljajo izvedljivost in skladnost z zakonodajo²⁵.

2. DRŽAVNA POMOČ V SMISLU ČLENA 107(1) POGODBE

18. Na splošno vsak ukrep, ki izpolnjuje merila iz člena 107(1) Pogodbe, pomeni državno pomoč. Medtem ko ločeno Obvestilo Komisije²⁶ o opredelitvi pojma državne pomoči razjasnjuje, kako Komisija na splošno razume državno pomoč, so v tem oddelku obravnavani dogodki, do katerih običajno pride na področju dejavnosti R&R&I, brez poseganja v razlago Sodišča Evropske unije.

2.1 Organizacije za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalne infrastrukture kot prejemniki državne pomoči

19. Organizacije za razširjanje raziskav in znanja (v nadaljnjem besedilu: raziskovalne organizacije) ter raziskovalne infrastrukture so prejemniki državne pomoči, če njihovo javno financiranje izpolnjuje vse pogoje iz člena 107(1) Pogodbe. Kot je pojasnjeno v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči ter v skladu s sodno prakso Sodišča, mora biti upravičenec podjetje, ta opredelitev pa ni odvisna od njegovega pravnega statusa, tj., ali je organizirano po javnem ali zasebnem pravu, ali gospodarske narave, tj. pridobitne ali nepridobitne. Za njegovo opredelitev kot podjetje je odločilno, ali izvaja gospodarsko dejavnost, ki vključuje ponujanje proizvodov ali storitev na določenem trgu²⁷.

2.1.1 Javno financiranje negospodarskih dejavnosti

20. Če isti subjekt izvaja gospodarske in negospodarske dejavnosti, javno financiranje negospodarskih dejavnosti ne sodi v področje uporabe člena 107(1) Pogodbe, če so lahko dve vrsti dejavnosti in njuni stroški, financiranje in prihodki jasno ločeni, da se dejansko prepreči navzkrižno subvencioniranje gospodarske dejavnosti. Ustrezna razporeditev stroškov, financiranja in prihodkov se lahko dokaže na podlagi letnih finančnih izkazov zadevnega subjekta.
21. Komisija meni, da so naslednje dejavnosti na splošno negospodarske:
- (a) osnovne dejavnosti raziskovalnih organizacij in raziskovalnih infrastruktur, zlasti:

---

²⁵ Glej delovni dokument služb Komisije z naslovom „Tehnološke infrastrukture“, SWD(2019) 158 final z dne 8. aprila 2019.

²⁶ Evropska komisija, „Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije“ (UL C 262, 19.7.2016, str. 1).

²⁷ Glej sodbo Sodišča z dne 16. junija 1987 v zadevi Komisija proti Italiji, C-118/85, ECLI:EU:C:1989:283, točka 7; sodbo Sodišča z dne 18. junija 1998 v zadevi Komisija proti Italiji, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, točka 36; sodbo Sodišča z dne 19. februarja 2002 v zadevi Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, točka 46.

- (i) izobraževanje za več človeških virov in boljše usposobljene človeške vire. V skladu s sodno prakso²⁸ in prakso odločanja Komisije²⁹ in kot je razloženo v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči in sporočilu v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena³⁰ se sistem javnega izobraževanja, ki je organiziran v okviru nacionalnega sistema izobraževanja in ga pretežno ali v celoti financira država, ki ga tudi nadzira, obravnava kot negospodarska dejavnost³¹,
  - (ii) neodvisne R&R za več znanja in boljše razumevanje, vključno s sodelovalnimi R&R, pri katerih raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura učinkovito sodeluje³²,
  - (iii) obsežno neizključujoče in nediskriminatorno razširjanje rezultatov raziskav, na primer prek izobraževanja, prosto dostopnih zbirk podatkov, javnih publikacij ali odprtokodne programske opreme;
  - (b) dejavnosti prenosa znanja, kadar jih izvaja raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura (vključno s svojimi oddelki ali podružnicami) ali več raziskovalnih organizacij in infrastruktur skupaj oziroma se izvajajo v imenu drugih takih subjektov ter kadar se ves dobiček iz navedenih dejavnosti znova vloži v osnovne dejavnosti raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture. Negospodarska narava navedenih dejavnosti ni vprašljiva, če se zagotavljanje ustreznih storitev odda tretjim osebam prek javnih razpisov.
22. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja za gospodarske in negospodarske dejavnosti, spada javno financiranje v področje uporabe pravil o državni pomoči samo, če zajema stroške, ki so povezani z gospodarskimi dejavnostmi³³. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja skoraj izključno za negospodarske dejavnosti, je lahko njeno financiranje v celoti izvzeto iz področja uporabe pravil o državni pomoči³⁴, če je njena gospodarska dejavnost izključno pomožna dejavnost, tj. dejavnost, ki je neposredno povezana z delovanjem raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture in je zanj potrebna ali pa je neločljivo povezana z njeno glavno negospodarsko rabo, po obsegu pa je ta dejavnost omejena. V tem okviru Komisija zastopa stališče, da je temu tako, če gospodarske dejavnosti uporabljajo povsem enake vložke (kot so material, oprema, delo in osnovna

²⁸ Glej sodbo Sodišča z dne 27. septembra 1988 v zadevi Humble in Edel, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, točke 9, 10, 15–18; sodbo Sodišča z dne 7. decembra 1993 v zadevi Wirth, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, točka 15.

²⁹ Glej na primer zadevi NN54/2006, Visoka šola za logistiko v mestu Přerov, in N 343/2008, Individualna pomoč visoki šoli v mestu Nyíregyháza za razvoj centra znanja v regiji Partium.

³⁰ Glej Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (UL C 8, 11.1.2012, str. 4), odstavki 26–29.

³¹ Usposabljanje delovne sile se v smislu pravil o državni pomoči za pomoč za usposabljanje ne šteje kot osnovna negospodarska dejavnost raziskovalnih organizacij.

³² Zagotavljanje storitev na področju R&R ter R&R, ki se izvajajo v imenu podjetij, se ne štejejo za neodvisne R&R.

³³ Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura financira iz javnih in zasebnih virov, Komisija meni, da to velja, če javno financiranje, dodeljeno zadevnemu subjektu za določeno obračunsko obdobje, presega stroške negospodarskih dejavnosti, ki so nastali v tem obdobju.

³⁴ Ker raziskovalna skupnost pri izvajanju pomožnih gospodarskih dejavnosti izpeljuje izboljšano in obsežnejše strokovno znanje in izkušnje, ki se lahko uporabijo za izvajanje primarnih negospodarskih dejavnosti raziskovalnih organizacij ali raziskovalnih infrastruktur v korist družbe na splošno.

sredstva) kot negospodarske dejavnosti in če zmogljivosti, ki jih vsako leto dodelijo za takšne gospodarske dejavnosti, ne presegajo 20 % zadevnih celotnih letnih zmogljivosti subjekta. Spremljanje pomožnega značaja gospodarske dejavnosti se izvaja najmanj 10 let od začetka delovanja raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture. Če raziskovalna infrastruktura ali raziskovalna organizacija poveča svojo gospodarsko dejavnost, tako da se ne more šteti za pomožno, se pravila o državni pomoči uporabljajo za javno financiranje celotne gospodarske dejavnosti.

2.1.2 *Javno financiranje gospodarskih dejavnosti raziskovalnih organizacij in raziskovalnih infrastruktur*

23. Če se raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture uporabljajo za izvajanje gospodarskih dejavnosti, kot so oddaja opreme ali laboratorijev v najem podjetjem, zagotavljanje storitev podjetjem ali izvajanje pogodbenih raziskav, se ne glede na točko 22 javno financiranje navedenih gospodarskih dejavnosti na splošno šteje za državno pomoč.

24. Vendar Komisija raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture ne bo obravnavala kot upravičenca do državne pomoči, če deluje le kot posrednik, ki na končne prejemnike prenaša celotno javno financiranje in vse prednosti, pridobljene s takšnim financiranjem. To na splošno velja, če:

- (a) sta javno financiranje in kakršna koli prednost, pridobljena s takšnim financiranjem, merljiva in dokazljiva, in če obstaja ustrezen mehanizem, ki zagotavlja, da se v celoti preneseta na končne prejemnike, na primer v obliki znižanih cen; in
- (b) ni nobene dodatne prednosti za posrednika, ker je ta bodisi izbran v odprtem razpisnem postopku bodisi so javna sredstva na voljo vsem subjektom, ki izpolnjujejo potrebna objektivna merila, tako da lahko stranke kot končni prejemniki pridobijo enakovredne storitve od katerega koli zadevnega posrednika.

25. Če so pogoji iz točke 24 izpolnjeni, se pravila o državni pomoči uporabljajo na ravni končnih prejemnikov.

2.2 **Posredna državna pomoč za podjetja prek javno financiranih organizacij za razširjanje raziskav in znanja ter raziskovalnih infrastruktur**

26. Na vprašanje, ali podjetja v primeru pogodbenih raziskav ali raziskovalnih storitev, ki jih zagotavlja raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura, ter v primerih sodelovanja z raziskovalno organizacijo ali raziskovalno infrastrukturo pridobijo prednosti v smislu člena 107(1) Pogodbe in pod katerimi pogoji, je treba odgovoriti v skladu s splošnimi načeli državne pomoči. Kot je pojasnjeno v Obvestilu Komisije o opredelitvi pojma državne pomoči, bi bilo za ta namen treba zlasti oceniti, ali je ravnanje raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture mogoče pripisati državi³⁵.

2.2.1 *Raziskave v imenu podjetij (pogodbene raziskave ali raziskovalne storitve)*

27. Če se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura uporablja za izvajanje pogodbenih raziskav ali zagotavljanje raziskovalnih storitev za podjetje, ki praviloma

---

³⁵ Glej sodbo Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, točka 24.

določi pogodbene pogoje, je lastnik rezultatov raziskovalnih dejavnosti in nosi tveganje neuspeha, se državna pomoč praviloma ne prenese na podjetje, če raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura prejme primerno plačilo za svoje storitve, zlasti če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- (a) raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura zagotovi svoje raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave po tržni ceni³⁶; ali
- (b) če ni tržne cene, raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura svoje raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave ponudi po ceni, ki:
  - izraža celotne stroške za storitev in na splošno vključuje maržo, ki se določi glede na marže, ki jih običajno uporabljajo podjetja, dejavna v sektorju zadevnih storitev, ali
  - je rezultat pogajanj na podlagi običajnih tržnih pogojev, pri katerih se raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura v svoji vlogi ponudnika storitve pogaja, da bi pridobila največjo mogočo gospodarsko korist v času, ko je pogodba sklenjena, ter pokrije vsaj svoje mejne stroške.

28. Če lastništvo ali pravice dostopa do pravic intelektualne lastnine ohranijo raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, se lahko njihova tržna vrednost odšteje od cene, ki se plača za zadevne storitve.

2.2.2 *Sodelovanje s podjetji*

29. Za projekt se šteje, da se izvaja prek učinkovitega sodelovanja, če imata vsaj dve neodvisni pogodbenici skupni cilj, ki temelji na delitvi dela, in skupaj opredelita njegov obseg, sodelujeta pri njegovi zasnovi, prispevata k izvajanju ter delita finančna, tehnološka, znanstvena in druga tveganja, pa tudi rezultate. Ena ali več strani lahko nosijo celotne stroške projekta in tako razbremenijo druge strani glede svojega finančnega tveganja. O pogojih sodelovalnega projekta, zlasti kar zadeva prispevke za stroške, delitev tveganj in rezultatov, razširjanje rezultatov, dostop do pravic intelektualne lastnine in pravila za njihovo dodelitev, se je treba dogovoriti pred začetkom projekta³⁷. Pogodbene raziskave in zagotavljanje raziskovalnih storitev se ne obravnavajo kot oblike sodelovanja.
30. Če sodelovalne projekte skupaj izvajajo podjetja in raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, Komisija meni, da udeležnim podjetjem ni bila dodeljena nobena posredna državna pomoč prek navedenih subjektov zaradi ugodnih pogojev sodelovanja³⁸, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:
- (a) udeležena podjetja nosijo celotne stroške projekta; ali

---

³⁶ Če raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura zagotavlja posebne raziskovalne storitve ali opravlja pogodbene raziskave v imenu zadevnega podjetja prvič, poskusno in v jasno omejenem časovnem obdobju, Komisija zaračunano ceno običajno obravnava kot tržno ceno, če so te raziskovalne storitve ali pogodbene raziskave edinstvene in je mogoče dokazati, da zanje ni trga.

³⁷ To ne vključuje dokončnih sporazumov o tržni vrednosti iz projekta izhajajočih pravic intelektualne lastnine in vrednosti prispevkov za projekt.

³⁸ Tudi v obliki sporazumov o prenosu materiala, kadar raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura prenese material na podjetje za dejavnosti prejemnika na področju R&R.

- (b) rezultati sodelovanja, iz katerih ne izhajajo pravice intelektualne lastnine, se lahko splošno razširjajo in katere koli pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz dejavnosti raziskovalnih organizacij ali raziskovalnih infrastruktur, se lahko v celoti dodelijo zadevnim subjektom; ali
- (c) katere koli pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz projekta, ter s tem povezane pravice dostopa, se sodelujočim partnerjem dodelijo tako, da ustrezno odražajo njihove delovne sklope, prispevke in interese; ali
- (d) raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture prejmejo nadomestilo v višini tržne cene za pravice intelektualne lastnine, ki izhajajo iz njihovih dejavnosti in so dodeljene udeležnim podjetjem ali za katere se udeležnim podjetjem dodelijo pravice dostopa. Absolutni znesek vrednosti vseh prispevkov, tj. finančnih in nefinančnih, udeleženih podjetij k stroškom dejavnosti raziskovalnih organizacij ali raziskovalnih infrastruktur, iz katerih izhajajo zadevne pravice intelektualne lastnine, se lahko odšteje od navedenega nadomestila.

31. Za namen točke 31(d) Komisija meni, da prejeto nadomestilo ustreza tržni ceni, če omogoča zadevnim raziskovalnim organizacijam ali raziskovalnim infrastrukturam, da uživajo polno gospodarsko korist teh pravic, če je izpolnjen eden od naslednjih pogojev:

- (a) znesek nadomestila je bil določen na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminatornega konkurenčnega prodajnega postopka; ali
- (b) neodvisne strokovne cenoitve potrjujejo, da je znesek nadomestila najmanj enak tržni ceni; ali
- (c) raziskovalna organizacija ali raziskovalna infrastruktura lahko kot prodajalec dokaže, da se je o nadomestilu učinkovito pogajala na podlagi strogo poslovnih pogojev, da bi pridobila največjo možno gospodarsko korist v času, ko je pogodba sklenjena, pri tem pa je upoštevala svoje zakonsko določene cilje; ali
- (d) kadar sporazum o sodelovanju udeležnemu podjetju daje pravico prve zavrnitve, kar zadeva pravice intelektualne lastnine, ki so jih ustvarile udeležene raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture, če navedeni subjekti uveljavljajo vzajemno pravico za pridobitev več ekonomsko ugodnih ponudb od tretjih oseb, tako da mora udeleženo podjetje svojo ponudbo ustrezno uskladiti.

32. Če ni izpolnjen nobeden od pogojev iz točke 31, se celotna vrednost prispevka raziskovalne organizacije ali raziskovalne infrastrukture k projektu obravnava kot prednost za udeležena podjetja, za katero se uporabljajo pravila o državnih pomočeh.

2.3 Javno naročanje raziskovalnih in razvojnih storitev

33. Javni kupci lahko naročajo raziskovalne in razvojne storitve od podjetij, in sicer prek ekskluzivnega razvoja in postopkov predkomercialnih naročil³⁹.

³⁹ Glej sporočilo in z njim povezan delovni dokument služb Komisije – Sporočilo Komisije „Predkomercialna naročila: spodbujanje inovacij za zagotavljanje visokokakovostnih trajnostnih javnih storitev v Evropi“ (COM(2007) 799 final z dne 14. decembra 2007).

34. Dokler se odprt postopek oddaje javnega naročila izvaja v skladu z veljavnimi direktivami⁴⁰, bo Komisija na splošno presodila, da podjetjem, ki zagotavljajo ustrezne storitve, ni bila dodeljena nobena državna pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe⁴¹.
35. V vseh drugih primerih, vključno v primeru predkomercialnih naročil, Komisija ugotovi, da podjetjem ni dodeljena nobena državna pomoč, kadar cena, plačana za zadevne storitve, v celoti izraža tržno vrednost ugodnosti, ki jih je prejel javni naročnik, in tveganja, ki jih je prevzel udeleženi ponudnik, zlasti kadar so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:
- (a) izbirni postopek je odprt, pregleden in nediskriminatoren ter temelji na objektivnih merilih za izbor in dodelitev, določenih pred postopkom za oddajo naročila;
  - (b) predvideni pogodbeni dogovori, v katerih so opisane vse pravice in obveznosti pogodbenic, vključno v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, so pred postopkom za oddajo naročila na voljo vsem zainteresiranim ponudnikom;
  - (c) naročilo nobenemu udeležnemu ponudniku ne daje nobene prednostne obravnave pri dobavi komercialnih količin končnih proizvodov ali storitev javnemu naročniku v zadevni državi članici⁴², in
  - (d) je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:
    - vsi rezultati, iz katerih ne izhajajo pravice intelektualne lastnine, se lahko splošno razširjajo, na primer prek objav, izobraževanja ali prispevkov organom za standardizacijo, tako da jih lahko druga podjetja reproducirajo, vse pravice intelektualne lastnine pa so v celoti dodeljene javnemu naročniku,
    - kateri koli ponudnik storitev, ki so mu dodeljeni rezultati, iz katerih izhajajo pravice intelektualne lastnine, mora javnemu naročniku brezplačno omogočiti neomejen dostop do teh rezultatov, tretjim osebam pa pod tržnimi pogoji zagotoviti dostop, na primer prek neizključnih licenc.
36. Če pogoji iz točke 35 niso izpolnjeni, se lahko država članica opre na individualno oceno pogojev pogodbe med javnim naročnikom in podjetjem brez poseganja v splošno obveznost priglasitve pomoči za R&R&I v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

---

⁴⁰ Glej člen 27 Direktive 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65) in člen 45 Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 243). Podobno bo Komisija tudi v primeru omejenega postopka v smislu člena 28 Direktive 2014/24/EU oziroma člena 46 Direktive 2014/25/EU ugotovila, da podjetjem ni bila dodeljena nobena državna pomoč, razen če je bilo zainteresiranim ponudnikom brez utemeljenih razlogov preprečeno, da bi sodelovali na razpisu.

⁴¹ To velja tudi v primerih, ko javni kupci naročajo inovativne rešitve, ki izhajajo iz predhodnega naročila R&R, ali proizvode in storitve zunaj področja raziskav in razvoja, ki jih je treba izdelati na takšni ravni, ki zahteva inovacije v zvezi s proizvodom, procesi ali organizacijo.

⁴² Brez poseganja v postopke, ki zajemajo tako razvoj kot tudi naknaden nakup unikatnih ali specializiranih proizvodov ali storitev.

3. OCENA ZDRUŽLJIVOSTI POMOČI ZA R&R&I

37. Komisija lahko na podlagi člena 107(3)(c) Pogodbe za združljivo z notranjim trgovinam šteje državno pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti v Evropski uniji, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
38. V tem oddelku Komisija pojasnjuje, kako bo uporabljala načela za ocenjevanje združljivosti in, kadar je to primerno, določa posebne pogoje za sheme pomoči ter dodatne pogoje za individualne pomoči, ki so predmet obveznosti priglasitve.
39. Da bi Komisija ocenila, ali se lahko državna pomoč za R&R&I šteje za združljivo z notranjim trgovinam, bo ugotovila, ali ukrep pomoči pospešuje razvoj določene gospodarske dejavnosti in ali negativno vpliva na pogoje trgovanja v obsegu, ki je v nasprotju s skupnimi interesi.
40. Za oceno iz točke 39 bo Komisija upoštevala naslednje vidike:

(a) prvi pogoj: pomoč za R&R&I omogoča lažji razvoj gospodarske dejavnosti

- (i) *opredeljena gospodarska dejavnost* (oddelek 3.1.1)
- (ii) *spodbujevalni učinek*: ocena, ali pomoč spreminja ravnanje zadevnih podjetij, tako da začnejo izvajati dodatno dejavnost, ki je brez pomoči ne bi izvajala, ali pa bi jo izvajala le v omejenem obsegu, na drugačen način ali na drugi lokaciji (oddelek 3.1.2);
- (iii) *pomoč ni v nasprotju z upoštevnimi določbami in načeli prava EU* (oddelek 3.1.3)

(b) drugi pogoj: pomoč za R&R&I ne vpliva neupravičeno na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi

- (i) *potreba po posredovanju države*: ukrep pomoči mora omogočiti bistveno izboljšanje, ki ga trg sam ne more doseči, na primer z odpravo posledic nedelovanja trga ali obravnavanjem pomislekov glede enakosti ali kohezije, kjer je to ustrezno (oddelek 3.2.1);
- (ii) *ustreznost ukrepa pomoči*: predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za omogočanje lažjega razvoja gospodarske dejavnosti (oddelek 3.2.2);
- (iii) *sorazmernost pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno)*: znesek in intenzivnost pomoči morata biti omejena na najnižjo vrednost, ki je potrebna za zagotovitev dodatne naložbe ali dejavnosti zadevnih podjetij (oddelek 3.2.3);
- (iv) *preglednost pomoči*: države članice, Komisija, gospodarski subjekti in javnost morajo imeti preprost dostop do vseh ustreznih aktov in informacij o pomoči, dodeljeni v skladu z njimi (oddelek 3.2.4);
- (v) *negativne učinke, ki jih lahko ima pomoč R&R&I na konkurenco in trgovino med državami članicami, je treba čim bolj zmanjšati ali preprečiti* (oddelek 3.2.5).
- (vi) *tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov pomoči* (oddelek 3.2.6).

3.1 Prvi pogoj: pomoč za R&R&I omogoča lažji razvoj gospodarske dejavnosti

3.1.1 Opredelitev podprte gospodarske dejavnosti

41. Komisija bo na podlagi informacij, ki jih bo predložila država članica, ocenila, katera gospodarska dejavnost bo podprta s priglasenim ukrepom.

3.1.2 Spodbujevalni učinek

3.1.2.1 Splošni pogoji

42. Pomoč za R&R&I se lahko šteje za združljivo z notranjim trgov, če ima spodbujevalni učinek. Komisija meni, da pomoč brez spodbujevalnega učinka ne omogoča lažjega razvoja gospodarske dejavnosti.
43. Spodbujevalni učinek se pojavi, kadar pomoč spremeni ravnanje podjetja tako, da se to začne ukvarjati z dodatnimi dejavnostmi, ki jih sicer ne bi izvajalo ali bi jih brez pomoči izvajalo le v omejenem obsegu oziroma drugače. Vendar pomoč ne sme subvencionirati stroškov dejavnosti, ki bi jih podjetje imelo v vsakem primeru in ne sme biti nadomestilo za običajno poslovno tveganje gospodarske dejavnosti⁴³.
44. Komisija meni, da pomoč ne pomeni spodbude za upravičenca v vseh primerih, v katerih se je delo v zvezi z zadevnimi dejavnostmi R&R&I⁴⁴ začelo že pred prošnjo upravičenca za pomoč, naslovljeno na nacionalne organe⁴⁵. Če začetek del nastopi, preden upravičenec predloži prošnjo za pomoč nacionalnim organom, projekt ne bo upravičen do pomoči.
45. Prošnja za pomoč mora vsebovati vsaj ime prosilca in njegovo velikost, opis projekta, vključno z njegovo lokacijo ter začetnim in končnim datumom, znesek javne podpore, ki je potreben za njegovo izvedbo, ter seznam upravičenih stroškov.
46. V kolikor davčni ukrepi pomenijo državno pomoč, lahko Komisija presodi o spodbujevalnem učinku teh ukrepov na podlagi ocenjevalnih študij⁴⁶, ki jih predložijo države članice, in sicer glede na to, če se spodbuja večja poraba R&R&I s strani podjetij.

3.1.2.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

47. Za individualno pomoč, ki jo je treba prijaviti, morajo države članice Komisiji dokazati, da ima pomoč spodbujevalni učinek in zato predložiti jasne dokaze, da ima pomoč pozitiven učinek na odločitev podjetja za opravljanje dejavnosti R&R&I, ki se sicer ne bi izvajale. Da bi Komisija lahko izvedla celovito oceno zadevnega ukrepa pomoči, mora zadevna država članica predložiti ne le informacije v zvezi s projektom, ki prejema pomoč, ampak tudi, kolikor je to mogoče, celovit opis stanja oziroma razumnih pričakovanj, če podjetje pomoči ne bi dobilo, tj. hipotetični scenarij. Hipotetični scenarij lahko predvideva stanje, ko se ne izvede noben podoben projekt ali se izvede jasno opredeljen in dovolj predvidljiv podoben projekt, ki ga je upošteval

---

⁴³ Glej sodbo Sodišča v skupnih zadevah HGA in drugi proti Komisiji, C-630/11 P do C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387.

⁴⁴ Če se prošnja za pomoč vloži za projekt R&R, to ne izključuje možnosti, da je morebitni upravičenec že opravil študije izvedljivosti, ki jih prošnja za pomoč ne zajema.

⁴⁵ V primeru pomoči za projekte ali dejavnosti, ki se izvajajo v zaporednih fazah, ki so lahko predmet ločenih postopkov dodeljevanja pomoči, to pomeni, da začetek del ne sme nastopiti pred prvo prošnjo za pomoč. V primeru pomoči, dodeljene na podlagi samodejne davčne sheme pomoči, bi morala biti tovrstna shema sprejeta in začeti veljati pred začetkom kakršnih koli del v zvezi s projektom ali dejavnostjo, ki prejema pomoč.

⁴⁶ Čeprav to morda za novouvedeni ukrep predhodno ne bo mogoče, se bo od držav članic pričakovalo, da zagotovijo ocenjevalne študije o spodbujevalnem učinku lastnih davčnih shem pomoči (tako da bi morale načrtovane metodologije za naknadne ocene ali metodologije, ki naj bi se pri takih ocenah uporabile, običajno tvoriti del oblikovanja takih ukrepov). Če ocenjevalnih študij ni, se lahko domneva, da imajo davčne sheme pomoči spodbujevalni učinek samo, kadar gre za dodatne ukrepe.

upravičenec v okviru svojega internega sprejemanja odločitev, lahko pa se nanaša na podoben projekt, ki je v celoti ali delno izveden zunaj Unije.

48. Komisija bo v svoji analizi upoštevala naslednje elemente:

- (i) **opredelitev predvidene spremembe:** natančno je treba opisati pričakovano spremembo ravnanja zaradi državne pomoči, tj. ali se začneta nov projekt oziroma se povečuje velikost, obseg ali hitrost projekta;
- (ii) **analizo nasprotnih dejstev:** sprememba ravnanja mora biti opredeljena s primerjavo pričakovanega rezultata in ravni načrtovane dejavnosti v primeru dodelitve pomoči in brez nje. Razlika med obema primeroma kaže učinek ukrepa pomoči in njen spodbujevalni učinek;
- (iii) **raven donosnosti:** če projekt ali naložba sama po sebi ne bi bila toliko donosna, da bi jo podjetje izvedlo, vendar bi prinesla pomembne koristi za družbo, je verjetneje, da ima pomoč spodbujevalni učinek;
- (iv) **znesek naložb in časovni okvir denarnih tokov:** visoka zagonska naložba, nizka stopnja denarnih tokov, ki jih je mogoče pridobiti, in znaten del denarnih tokov, ki bodo na voljo v zelo daljni prihodnosti ali zelo negotovo, se štejejo za pozitivne elemente pri oceni spodbujevalnega učinka;
- (v) **stopnjo tveganja:** ocena tveganja zlasti upošteva nepovrnljivost naložbe, verjetnost gospodarskega neuspeha, tveganje, da bo projekt manj produktiven, kot je pričakovano, tveganje, da bo izvajanje projekta ogrozilo druge dejavnosti upravičenca do pomoči, in tveganje, da bodo stroški projekta ogrozili finančno sposobnost podjetja za preživetje.

49. Države članice so pozvane, naj upoštevajo zlasti dokumente uprav, ocene tveganja, finančna poročila, notranje poslovne načrte, mnenja strokovnjakov in druge študije, povezane s projektom, ki se ocenjuje. Dokumenti, ki vsebujejo informacije o napovedih povpraševanja in stroškov ter finančnih napovedih, dokumenti, ki so predloženi odboru za naložbe in ki podrobno opisujejo različne naložbene scenarije, ali dokumenti, ki so predloženi finančnim institucijam, lahko državam članicam pomagajo pri dokazovanju spodbujevalnega učinka.

50. Da Komisija zagotovi, da se spodbujevalni učinek določi na objektivni podlagi, lahko v svoji oceni primerja podatke o posameznem podjetju s podatki, ki se nanašajo na gospodarsko panogo, v kateri je dejaven upravičenec do pomoči. Države članice bi morale zlasti, kadar je to mogoče, navesti podatke, ki se nanašajo samo na določeno gospodarsko panogo in dokazujejo, da so hipotetični scenarij upravičenca, njegova zahtevana raven donosnosti in pričakovani denarni tokovi v okviru razumnosti.

51. V tem okviru se lahko raven donosnosti oceni na podlagi metodologij, ki se očitno uporabljajo v podjetju, ki je prejemnik pomoči, ali so ustaljene v zadevni gospodarski

panogi in ki lahko vključujejo metode za ocenjevanje neto sedanje vrednosti projekta⁴⁷, notranje stopnje donosa⁴⁸ ali povprečnega donosa naložbenega kapitala.

52. Poleg tega bo Komisija v primeru podpore za naložbe v čezmejne dejavnosti R&R, raziskovalne infrastrukture, tehnološke infrastrukture in inovacijske grozde obravnavala naložbe, ki omogočajo lažje čezmejno sodelovanje ali jih financira več kot ena država članica, kot element, ki lahko okrepi spodbujevalni učinek pomoči, saj lahko obstaja močna domneva, da pomoč spodbuja dejavnosti R&R&I, katerih rezultat je večji ali obsežnejši projekt, ali da pomoč omogoči hitrejšo izvajanje projekta ali da so skupni stroški projekta višji (glej uvodno izjavo 139 below) zaradi ciljno usmerjenega povečanega povpraševanja dejavnosti v primerjavi s projektom, ki je namenjen zadovoljitvi izključno nacionalnih potreb.
53. Zato se pomoč ne bo štela za združljivo z notranjim trgov, kadar se zdi, da bi se iste dejavnosti lahko izvajale tudi brez pomoči.

3.1.3 Ni kršitve zadevnega prava Unije

54. Pomoč se ne more šteti za združljivo s skupnim trgov, če so ukrep državne pomoči, z njim povezani pogoji, vključno z metodo njegovega financiranja, kadar je ta metoda sestavni del ukrepa državne pomoči, ali dejavnost, ki jo financira, povezani s kršitvijo zadevnega prava EU⁴⁹.
55. Pri ocenjevanju združljivosti individualne pomoči z notranjim trgov bo Komisija zlasti upoštevala vse postopke v zvezi s kršitvijo členov 101 ali 102 Pogodbe, ki lahko zadevajo upravičenca do pomoči in ki so lahko relevantni za njeno oceno v skladu s členom 107(3) Pogodbe⁵⁰.

3.2 Drugi pogoj: pomoč za R&R&I ne vpliva neupravičeno na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi

56. V skladu s členom 107(3)(c) Pogodbe se pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij lahko šteje za združljivo s skupnim trgov samo, če „ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“.
57. Ocena negativnih učinkov na notranji trg vključuje zapletene ekonomske in socialne ocene. V tem oddelku je določena metoda izvajanja diskrecijske pravice Komisije pri izvajanju ocene glede drugega pogoja ocene združljivosti iz točke 40(b).
58. Vsak ukrep pomoči po svoji naravi povzroči izkrivljanje konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami. Vendar pa bo Komisija preverila, ali je pomoč potrebna, ustrezna,

⁴⁷ Neto sedanja vrednost projekta je razlika med pozitivnimi in negativnimi denarnimi tokovi v življenjski dobi naložbe, ki so diskontirani na njihovo sedanjo vrednost (z uporabo stroškov kapitala).

⁴⁸ Notranja stopnja donosa ne temelji na računovodskem dobičku v danem letu, temveč upošteva prihodnje denarne tokove, ki jih vlagatelj pričakuje v celotni življenjski dobi naložbe. Opredeljena je kot diskontna stopnja, pri kateri je neto sedanja vrednost toka denarnih tokov enaka nič.

⁴⁹ Glej na primer sodbo Sodišča z dne 19. septembra 2000 v zadevi Nemčija proti Komisiji, C-248/98, ECLI:EU:C:1987:467, točka 78; sodbo Sodišča z dne 22. decembra 2008 Société Régie Networks proti Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, točke 94–116; sodbo Sodišča z dne 22. septembra 2020 v zadevi Avstrija proti Komisiji, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, točka 44; sodbo Sodišča z dne 14. oktobra 2010, Nuova Agricast proti Komisiji, C-67/09 P, ECLI:EU:C:2010:607, točka 51.

⁵⁰ Glej sodbo Sodišča z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, ECLI:EU:C:1993:239, točka 42.

sorazmerna in pregledna, da bi ugotovila, ali so izkrivljajoči učinki pomoči omejeni na najmanjše možne.

59. Komisija bo nato ocenila izkrivljajoč učinek zadevne pomoči za R&R&I na konkurenco in pogoje trgovanja. Natančneje, pomoč na področju R&R&I lahko povzroči posebna izkrivljanja proizvodnih trgov in vplive na izbiro lokacije. Komisija bo nato pretehtala pozitivne učinke pomoči in njene negativne učinke na konkurenco in trgovino. Če bodo pozitivni učinki prevladali nad negativnimi, bo Komisija pomoč razglasila za združljivo.

3.2.1 Potreba po državni intervenciji

60. Ukrep državne pomoči mora biti usmerjen v primere, ko lahko privede do pomembnega razvoja, ki ga trg sam ne more doseči, ker na primer odpravi nedelovanje trga za zadevno dejavnost ali naložbo na področju R&R&I.

3.2.1.1 Splošni pogoji

61. Državna pomoč je lahko potrebna za povečanje R&R&I, če trg sam ne uspe doseči učinkovitega rezultata. Da bi ocenili, ali je državna pomoč učinkovita pri doseganju načrtovanega rezultata, je treba najprej opredeliti težavo, ki jo je treba obravnavati. Državna pomoč mora biti usmerjena v primere, pri katerih lahko prinese pomemben razvoj, ki ga trg sam ne more doseči. Države članice bi morale pojasniti, kako lahko ukrep pomoči učinkovito ublaži ugotovljeno nedelovanje trga, ki ovira samostojno izvajanje zadevne dejavnosti ali naložb na področju R&R&I.
62. R&R&I se izvajajo prek vrste dejavnosti, ki so običajno v predhodni fazi več proizvodnih trgov in izkoriščajo razpoložljive zmogljivosti za razvoj novih ali izboljšanih proizvodov, storitev in procesov na teh ali popolnoma novih proizvodnih trgih, s tem pa spodbujajo rast v gospodarstvu, prispevajo k teritorialni in socialni koheziji ali podpori splošnih interesov potrošnikov. Vendar lahko nedelovanje trga glede na razpoložljive zmogljivosti R&R&I ovira dosego optimalnega donosa in vodi k nezadostnemu rezultatu iz naslednjih razlogov:

- (i) **pozitivni zunanji učinki ali učinki prelivanja znanja:** R&R&I pogosto prinašajo koristi za družbo v obliki pozitivnih učinkov prelivanja, na primer učinki prelivanja znanja ali večje priložnosti za druge gospodarske udeležence, da razvijejo dopolnilne proizvode in storitve. Vendar so lahko številni projekti, če so prepuščeni trgu, neprivlačni za zasebnike, čeprav bi bili koristni za družbo, saj pridobitniško usmerjena podjetja pri odločanju, v kolikšnem obsegu se bodo ukvarjala z R&R&I, v teh dejavnosti ne vidijo dovolj velikih koristi. Državna pomoč lahko zato prispeva k izvajanju projektov, na podlagi katerih so ustvarjene skupne družbene ali gospodarske koristi in ki se sicer ne bi izvajali.

Vendar niso vse koristi dejavnosti R&R&I zunanji učinki, in tudi sam obstoj zunanjih učinkov obvezno ne pomeni, da je državna pomoč združljiva z notranjim trgom. Na splošno so potrošniki pripravljeni plačati za neposredno korist novih proizvodov in storitev, medtem ko lahko imajo podjetja koristi od svojih naložb prek drugih obstoječih instrumentov, kot so pravice intelektualne lastnine. V nekaterih primerih navedena sredstva ne delujejo popolno in nedelovanje trga še vedno obstaja, popravi pa se lahko z državno pomočjo. Na primer, kot se pogosto trdi v zvezi s temeljnimi raziskavami, je morda težko drugim preprečiti dostop do rezultatov nekaterih dejavnosti, ki bi zato lahko bile namenjene v javno dobro. Po drugi strani pa je pogosto mogoče zaščititi bolj specifično znanje v zvezi s

proizvodnjo, npr. prek patentov, ki omogočajo izumitelju višjo donosnost njegovega izuma;

- (ii) **nepopolne in asimetrične informacije:** za dejavnosti R&R&I je značilna visoka stopnja negotovosti. V nekaterih okoliščinah zaradi nepopolnih in asimetričnih informacij zasebni vlagatelji morda neradi financirajo dragocene projekte, visokokvalificirano osebje pa se morda ne zaveda zaposlitvenih možnosti v inovativnih podjetjih. Posledično dodelitev človeških in finančnih virov ni vedno ustrezna, tako da se projekti, ki bi lahko bili dragoceni za družbo ali gospodarstvo, morda ne izvedejo.

V nekaterih primerih lahko nepopolne in asimetrične informacije tudi ovirajo dostop do financiranja. Vendar nepopolne informacije in obstoj tveganja sami po sebi ne upravičujejo potrebe po državni pomoči. Če se projekti z nižjo donosnostjo zasebnih naložb ne financirajo, je lahko to znak tržne učinkovitosti. Poleg tega je tveganje del vsake poslovne dejavnosti in samo po sebi še ne pomeni nedelovanja trga. Vendar lahko tveganje skupaj z asimetričnimi informacijami zaostri težave s financiranjem;

- (iii) **nepopolnosti pri usklajevanju in mrežne nepopolnosti:** zmožnost medsebojnega usklajevanja podjetij ali njihovega sodelovanja za zagotavljanje R&R&I se lahko poslabša iz različnih razlogov, vključno zaradi težav pri usklajevanju velikega števila sodelujočih partnerjev, pri čemer imajo nekateri od njih različne interese, ter težav pri pripravi pogodb in usklajevanju sodelovanja, na primer zaradi izmenjave občutljivih informacij.

3.2.1.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

- 63. Medtem ko lahko določeno nedelovanje trga na splošno ovira R&R&I, pa vseh podjetij in gospodarskih sektorjev ne prizadene enako. Zato bi morale države članice za individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, zagotoviti ustrezne informacije o tem, ali pomoč odpravlja splošno tržno nepopolnost glede R&R&I ali posebno tržno nepopolnost glede R&R&I, ki na primer vpliva na določen sektor ali poslovno področje.
- 64. Komisija bo upoštevala naslednje elemente:
  - (i) **učinke prelivanja znanja:** predvidena raven razširjanja znanja; posebnost ustvarjenega znanja; dostopnost zaščite pravic intelektualne lastnine; stopnja dopolnjevanja z ostalimi proizvodi in storitvami;
  - (ii) **nepopolne in asimetrične informacije:** raven tveganja in zapletenosti dejavnosti R&R&I; potreba po zunanjem financiranju; značilnosti upravičenca do pomoči v zvezi z dostopom do zunanjega financiranja;
  - (iii) **nepopolnosti pri usklajevanju:** število sodelujočih podjetij; intenzivnost sodelovanja; različnost interesov sodelujočih partnerjev; težave pri oblikovanju pogodb; težave pri usklajevanju sodelovanja.
- 65. Komisija bo v svoji analizi domnevnega nedelovanja trga, ki ovira dejavnosti R&R&I, ki naj bi bile sprožene z ukrepom pomoči, zlasti upoštevala vse razpoložljive sektorske primerjave in druge študije, ki bi jih morale zagotoviti zadevne države članice.
- 66. Ob priglasitvi pomoči za naložbe ali tekoče poslovanje za grozde morajo države članice zagotoviti informacije o načrtovani ali pričakovani specializaciji inovacijskega grozda, obstoječe regionalne možnosti in prisotnost grozdov s podobnimi nameni v Uniji.

Države članice bi morale po potrebi pojasniti tudi, kako lahko grozd pozitivno vpliva na tehnološki napredek in digitalno preobrazbo gospodarstva Unije. Če je podprt inovacijski grozd vozlišče za digitalne inovacije, bo Komisija že predvidela tak vpliv. Komisija bo v svoji analizi analizirala, ali bi bilo sodelovanje, ki bi ga pospešile ali spodbujale dejavnosti inovacijskega grozda, med drugim lahko namenjeno skrajšanju časa, ki je potreben od ustvarjanja novega znanja do njegovega prenosa v inovativne aplikacije, kot so proizvodi, storitve in procesi ter rešitve, tudi na podlagi digitalnih tehnologij, kar bi pripomoglo k preoblikovanju gospodarstva Unije v skladu z zelenim dogovorom in sporočilom o digitalni Evropi.

67. Pri priglavitvi pomoči za naložbe v tehnološke infrastrukture morajo države članice zagotoviti podrobne in natančne informacije o načrtovani ali pričakovani specializaciji tehnološke infrastrukture, njeni vrhunskosti in vlogi, ki bi jo lahko imela tehnološka infrastruktura pri omogočanju lažjega digitalnega in zelenega prehoda gospodarstva Unije na regionalni ali nacionalni ravni ali na ravni Unije. Države članice morajo zagotoviti tudi informacije o tem, ali v Uniji že obstajajo podobne tehnološke infrastrukture, ne glede na to, ali se financirajo iz javnih sredstev ali ne. Poleg tega bi morale države članice zagotoviti informacije o profilu uporabnikov, kot so velikost, sektor in druge ustrezne informacije. Komisija bo v svoji oceni proučila, v kolikšni meri bi bila zmogljivost infrastrukture dodeljena storitvam, ki se zagotavljajo MSP, in jim tako zagotavljajo priložnosti za izboljšanje učinkovitosti lastnih proizvodnih procesov in njihove sposobnosti za inovacije proizvodov in poslovnih modelov, zlasti z dostopom do digitalnih tehnologij.
68. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno (tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic), bo Komisija ugotovila, da je bila potrjena potreba po državni intervenciji.
69. Vendar če se državna pomoč dodeli za projekte ali dejavnosti, ki so po tehnološki vsebini, stopnji tveganja in velikosti podobni tistim, ki so že bili izvedeni v Uniji po tržnih pogojih, bo Komisija načeloma predpostavljala, da tržnih nepopolnosti ni in bo zahtevala dodatne dokaze in utemeljitev za potrebo po državni intervenciji. Države članice morajo zlasti pri tehnoloških infrastrukturah in inovacijskih grozdi dokazati, da javna podpora ne bo povzročila podvajanja storitev, ki jih že ponujajo obstoječe strukture, ki delujejo v Uniji, kar bi lahko privedlo do neizkoriščenih zmogljivosti in ogrozilo ekonomsko upravičenost podprtih naložb.

3.2.2 *Ustreznost ukrepa pomoči*

70. Predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za doseganje zastavljenega cilja pomoči, tj. ne sme obstajati ustrežnejši manj izkrivljajoč instrument politike in pomoči, s katerim bi bilo mogoče doseči enake rezultate.

3.2.2.1 *Ustreznost drugih instrumentov politike*

71. Državna pomoč ni edini instrument politike, ki je na voljo državam članicam za spodbujanje dejavnosti R&R&I. Zavedati se je treba, da morda obstajajo drugi, primernejši instrumenti, kot so ukrepi na strani povpraševanja, ki vključujejo predpise, javna naročila ali standardizacijo, pa tudi povečanje financiranja javnih raziskav in izobraževanja ter splošne fiskalne ukrepe. Primernost instrumenta politike v določenih

razmerah je običajno povezana z značilnostmi težave, ki se rešuje. Za reševanje težav novega udeleženca pri doseganju rezultatov R&R&I je lahko zmanjšanje tržnih ovir na primer primernejše od državne pomoči. Povečanje naložb v izobraževanje je lahko primernejše za obravnavanje pomanjkanja usposobljenega osebja kot dodelitev državne pomoči.

72. Pomoč za R&R&I je mogoče odobriti kot izjemo od splošne prepovedi državne pomoči, kadar je nujna za doseganje zadevnega R&R&I. Pomembno vprašanje v tem pogledu je, ali in v kakšnem obsegu se lahko pomoč za R&R&I šteje za ustrezen instrument za povečanje dejavnosti R&R&I glede na to, da se lahko z drugimi, manj izkrivljajočimi instrumenti, dosežejo enaki rezultati.
73. Komisija pri analizi združljivosti še posebej upošteva vsako oceno učinka predlaganega ukrepa, ki jo opravi zadevna država članica. Za ustrezeni instrument se štejejo ukrepi, pri katerih so države članice obravnavale druge morebitne politike in za katere so ugotovljene in Komisiji predložene prednosti uporabe selektivnega instrumenta, kot je državna pomoč.
74. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno, tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena na podlagi členov 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic, bo Komisija štela, da je bil ukrep pomoči primeren instrument. Države članice bi morale dokazati, da bo državna pomoč za ocenjeni projekt ali dejavnost ustvarila sinergije z vsakim financiranjem ali sofinanciranjem iz programov Unije.

3.2.2.2 *Ustreznost različnih instrumentov pomoči*

75. Državna pomoč za R&R&I se lahko dodeli v različnih oblikah. Zato bi morale države članice zagotoviti, da se pomoč dodeli v obliki, ki bo predvidoma povzročila najmanjše izkrivljanje konkurence in trgovine. Če je dodeljena pomoč v oblikah, ki zagotavljajo neposredno denarno korist, kot so neposredna nepovratna sredstva, davčne oprostitve oziroma znižanja davkov, drugi obvezni prispevki ali pridobitev zemljišča, proizvodov ali storitev po ugodnih cenah, mora zadevna država članica vključiti analizo drugih možnosti in pojasniti, zakaj oziroma v kakšnem smislu so manj ustrezne druge, potencialno manj izkrivljajoče oblike pomoči, kot so vračljivi predujmi ali oblike pomoči, ki temeljijo na dolžniških ali kapitalskih instrumentih, kot so državna jamstva, nakup lastniških deležev ali drugačne pridobitve dolga ali kapitala pod ugodnimi pogoji.
76. Instrument pomoči bi bilo treba izbrati glede na vrsto nedelovanja trga, ki naj bi se z njim odpravila. Na primer, če gre pri osnovni tržni nepopolnosti za težavo z dostopom do zunanjega dolžniškega financiranja zaradi asimetričnih informacij, bi morale države članice običajno dodeliti pomoč v obliki likvidnostne podpore, kot je posojilo ali jamstvo, ne pa pomoči v obliki nepovratnih sredstev. Če je treba poleg tega podjetju zagotoviti določeno stopnjo porazdelitve tveganja, bi morale države članice običajno izbrati vračljivi predujem. Zlasti če pomoč ni dodeljena v obliki likvidnostne podpore ali vračljivega predujma za dejavnosti, ki so blizu trga, morajo države članice utemeljiti ustreznost izbranega instrumenta za odpravo specifične tržne nepopolnosti. Pri shemah pomoči za izvajanje ciljev in prednostnih nalog operativnih programov se za ustrezen instrument načeloma šteje instrument financiranja, izbran v omenjenih programih.

3.2.3 Sorazmernost pomoči

3.2.3.1 Splošni pogoji

77. Da bi se kakršna koli pomoč za R&R&I štela za sorazmerno, mora biti njena višina omejena na najnižjo vrednost, potrebno za izvedbo dejavnosti, ki prejema pomoč.
78. Za zagotovitev, da je raven pomoči sorazmerna z nedelovanjem trga, ki ga namerava obravnavati in ovira izvajanje dejavnosti R&R&I, ki bodo sprožene z zadevnim ukrepom pomoči, mora biti pomoč določena v skladu z vnaprej določenim sklopom upravičenih stroškov ter omejena na določen delež teh upravičenih stroškov (‘intenzivnost pomoči’). Intenzivnost pomoči je treba določiti za vsakega upravičenca do pomoči, vključno s sodelovalnim projektom.
79. Da se zagotovijo predvidljivost in enaki pogoji delovanja, Komisija uporablja najvišje intenzivnosti pomoči za pomoč za R&R&I, ki se določajo na podlagi treh meril: (i) bližine pomoči do trga, ki se uporablja kot približek za pričakovane negativne učinke in potrebo po pomoči, ob upoštevanju morebitnih večjih prihodkov, ki jih je mogoče pričakovati od dejavnosti, ki prejemajo pomoč; (ii) velikosti upravičenca, ki se uporablja kot približek za veliko večje težave, s katerimi se soočajo manjša podjetja pri financiranju tveganega projekta, ter (iii) resnost vsakega nedelovanja trga, kot so pričakovani zunanji učinki glede razširjanja znanja. Zato bi morale biti intenzivnosti pomoči za dejavnosti, povezane z razvojem in inovacijami, na splošno nižje kot za raziskovalne dejavnosti. Ti premisleki se podobno uporabljajo za intenzivnost pomoči za tehnološke infrastrukture, ki bi po definiciji zagotavljale predvsem storitve za uporabnike dejavnosti R&R, ki so bližje trgu, v primerjavi z dejavnostmi R&R, ki jih običajno opravljajo raziskovalne infrastrukture.
80. Upravičeni stroški za vsak ukrep pomoči iz tega okvira so določeni v Prilogi I. Če projekt R&R obsega različne naloge, mora biti vsaka naloga, ki izpolnjuje pogoje, uvrščena v kategorije temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja⁵¹. Pri razvrščanju različnih dejavnosti glede na ustrezno kategorijo⁵² se bo Komisija sklicevala na lastno prakso ter na posebne primere in pojasnila iz priročnika organizacije OECD iz Frascatija⁵³.
81. Upravičeni stroški se podprejo z najnovejšimi razpoložljivimi dokumentarnimi dokazili, ki so jasna in natančna. Posredni stroški projekta R&R se lahko izračunajo tudi na podlagi poenostavljenega obračunavanja stroškov v obliki pavšalne stopnje do 15 %, uporabljene za skupne upravičene neposredne stroške projekta R&R. V slednjem primeru bi bilo treba obe kategoriji neposrednih in posrednih stroškov določiti na

⁵¹ Za to razvrščanje ni nujno, da sledi kronološkemu pristopu in se zaporedno premika od temeljnih raziskav k dejavnostim, ki so bližje trgu. Zato lahko Komisija nalogo, ki se izvaja v poznejši fazi projekta, razvrsti med industrijske raziskave, medtem ko lahko za dejavnost, ki se je izvajala v zgodnejši fazi, ugotovi, da je eksperimentalni razvoj ali da sploh ni raziskava.

⁵² V praksi velja, razen če se dokaže, da bi bilo treba v posameznih primerih uporabljati drugačno lestvico, da različne kategorije R&R ustrezajo ravno 1 (temeljne raziskave), 2–4 (industrijske raziskave) in 5–8 (eksperimentalni razvoj) tehnološke pripravljenosti – glej Sporočilo Komisije „Evropska strategija za ključne omogočitvene tehnologije – pot do rasti in delovnih mest“ (COM(2012) 341 final z dne 26. junija 2012).

⁵³ Priročnik OECD iz Frascatija 2015, OECD: Smernice za zbiranje podatkov o raziskavah in eksperimentalnem razvoju ter poročanje o njih, kakor so bile spremenjene ali nadomeščene.

podlagi običajnih računovodskih praks, vključevati bi morali le upravičene stroške projekta R&R, navedene v Prilogi I, ter biti ustrezno utemeljeni.

82. Največje intenzivnosti pomoči, ki se na splošno uporabljajo za vse upravičene ukrepe R&R&I, so določene v Prilogi II⁵⁴.
83. V primeru državne pomoči za projekt, ki se izvaja v sodelovanju med raziskovalnimi organizacijami in podjetji, kombinacija neposredne javne podpore in prispevkov raziskovalnih organizacij za ta projekt, kadar ti prispevki pomenijo pomoč, ne sme presegati veljavnih intenzivnosti pomoči za vsako podjetje, ki prejema pomoč.

3.2.3.1.2 Vračljiva predplačila

84. Če država članica dodeli vračljivi predujem, ki izpolnjuje pogoje za državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, se uporabljajo pravila iz tega oddelka.
85. Kadar lahko država članica na podlagi veljavne metodologije, ki temelji na zadostnih preverljivih podatkih, dokaže, da je mogoče izračunati bruto ekvivalent nepovratnih sredstev vračljivega predujma, lahko shemo pomoči in z njo povezano metodologijo prikladi Komisiji. Če Komisija sprejme metodologijo in se ji zdi shema združljiva, se lahko pomoč dodeli na podlagi bruto ekvivalenta nepovratnih sredstev vračljivega predujma do intenzivnosti pomoči, določenih v Prilogi II.
86. Za vse druge primere je vračljivi predujem izražen kot odstotek upravičenih stroškov in lahko preseže veljavne največje intenzivnosti pomoči za 10 odstotnih točk, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
- (a) v primeru uspešnega izida mora ukrep zagotavljati, da je predujem povrnjen z obrestno mero, ki je vsaj enaka diskontni stopnji, ki izhaja iz uporabe Sporočila Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj⁵⁵;
  - (b) v primeru uspeha, ki presega izid, ki je opredeljen kot uspešen, bi morala zadevna država članica zahtevati izplačila, ki presegajo povračilo predujma, vključno z obrestmi v skladu z veljavno diskontno stopnjo;
  - (c) če projekt ne uspe, predujma ni treba vrniti v celoti. V primeru delnega uspeha mora biti povračilo sorazmerno s stopnjo doseženega uspeha.
87. Da bi Komisija lahko ocenila ukrep, mora vključevati podrobne določbe o povračilu v primeru uspeha, v katerih mora biti na podlagi razumne in preudarne domneve jasno opredeljeno, kaj bo štel za uspešen izid.

3.2.3.1.3 Davčni ukrepi

88. Če davčni ukrepi pomenijo državno pomoč, je mogoče njihovo intenzivnost pomoči izračunati bodisi na podlagi posameznih projektov bodisi, na ravni podjetij, kot razmerje med skupno davčno olajšavo in vsoto upravičenih stroškov R&R&I, nastalih v obdobju, ki ne presega treh zaporednih proračunskih let. V slednjem primeru se lahko davčni

⁵⁴ Brez poseganja v posebne določbe, ki se uporabljajo za pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem in ribiškem sektorju, kakor je določeno v uredbi o skupinskih izjemah.

⁵⁵ Sporočilo Komisije o spremembi metode določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 14, 19.1.2008, str. 6).

ukrep uporablja brez razlikovanja za vse upravičene dejavnosti, vendar ne sme presegati veljavne intenzivnosti pomoči za eksperimentalni razvoj⁵⁶.

3.2.3.1.4 Kumulacija pomoči

89. Pomoč se lahko dodeli hkrati na podlagi več shem pomoči ali se lahko kumulira z ad hoc pomočjo, če skupni znesek državne pomoči za dejavnost ali projekt ne presega zgornjih mej pomoči iz tega okvira. Kakor je omenjeno v točki 11, finančna sredstva Unije, ki jih centralno upravljajo institucije, agencije, skupna podjetja ali drugi organi Unije, ki niso pod neposrednim ali posrednim nadzorom držav članic, ne pomenijo državne pomoči in se ne bi smela upoštevati. Kadar se takšno financiranje Unije kombinira z državno pomočjo, celotni znesek javnega financiranja, ki je bil dodeljen v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ne sme presegati najugodnejših stopenj financiranja iz veljavnih pravil zakonodaje Unije.
90. Kadar so lahko izdatki, ki so upravičeni do pomoči za R&R&I, v celoti ali delno upravičeni tudi do pomoči za druge namene, bo za skupni del veljala najugodnejša zgornja meja iz katerih koli zadevnih pravil.
91. Pomoč za R&R&I se ne sme kumulirati s podporo *de minimis* v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bil rezultat intenzivnost pomoči, ki bi presegla intenzivnosti iz tega okvira.

3.2.3.2 Dodatni pogoji za individualno pomoč

92. Kar zadeva individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, zgolj upoštevanje vrste vnaprej določenih največjih intenzivnosti pomoči ne zadostuje za zagotovitev sorazmernosti.
93. Komisija praviloma pri določanju sorazmernosti pomoči preverja, da vsota pomoči ne presega najnižjega potrebnega zneska, da bi bil projekt, ki prejema pomoč, dovolj donosen, na primer da omogoča doseganje notranje stopnje donosa, ki ustreza merilu uspešnosti ali minimalni stopnji donosa v sektorju ali podjetju. Zato se lahko uporabljajo tudi običajni donosi, ki jih prejemnik pomoči zahteva pri drugih projektih R&R&I, celotni stroški kapitala ali donos, ki je običajen v zadevni gospodarski panogi. Upoštevati je treba vse zadevne pričakovane stroške in koristi v celotni življenjski dobi projekta, vključno s stroški in prihodki, ki izhajajo iz rezultatov dejavnosti R&R&I.
94. Kadar se na primer z internimi dokumenti podjetja dokaže, da ima upravičenec do pomoči jasno izbiro med izvedbo projekta, ki bo prejel pomoč, in izvedbo alternativnega projekta brez pomoči, se šteje, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno le, če njen znesek ne presega neto dodatnih stroškov izvajanja zadevnih dejavnosti v primerjavi s hipotetičnim projektom, ki bi se izvajal brez pomoči. Da bi Komisija lahko ocenila neto dodatne stroške, bo primerjala pričakovane neto sedanje vrednosti naložbe v projekt, ki prejema pomoč, in hipotetični projekt ob upoštevanju verjetnosti različnih poslovnih scenarijev⁵⁷.
95. Kadar je pomoč odobrena za projekte R&R ali za gradnjo ali posodobitev raziskovalnih infrastruktur ali za gradnjo ali posodobitev tehnoloških infrastruktur ter kadar Komisija

⁵⁶ V nasprotnem primeru, kadar ukrep davčne pomoči razlikuje med različnimi kategorijami R&R, ustrezne intenzivnosti pomoči ne smejo biti presežene.

⁵⁷ V posebnem primeru, ko pomoč omogoča le hitrejše dokončanje projekta, bi morala primerjava izražati predvsem različne časovne okvire z vidika denarnih tokov in zapoznelega vstopa na trg.

na podlagi metodologije iz točk 94 ali 95 lahko ugotovi, da je pomoč strogo omejena na najnižji potrebni znesek, se lahko dovolijo višje najvišje intenzivnosti pomoči od tistih, ki so določene v Prilogi II, in sicer do ravni, določenih v spodnji razpredelnici.

	Malo podjetje	Srednje podjetje	Veliko podjetje
Pomoč za projekte R&R			
Temeljne raziskave	100 %	100 %	100 %
Uporabne raziskave	80 %	70 %	60 %
– odvisno od učinkovitega sodelovanja med podjetji (za velika podjetja čezmejno sodelovanje ali sodelovanje z vsaj enim MSP) ali med podjetjem in raziskovalno organizacijo ali – odvisno od obsežnega razširjanja rezultatov	90 %	80 %	70 %
Pomoč za gradnjo in posodobitev raziskovalnih infrastruktur	60 %		
Pomoč za gradnjo in posodobitev tehnoloških infrastruktur	[35 %]		
– pod pogojem, da javno financiranje zagotovita vsaj dve državi članici, ali – pod pogojem, da tehnološka infrastruktura zagotavlja storitve predvsem MSP (dodeli vsaj 80 % svoje zmogljivosti v ta namen)	[40 %]		

96. Da bi države članice dokazale, da je pomoč omejena na najmanjšo potrebno, morajo pojasniti, kako je bil znesek pomoči določen. Dokumentacija in izračuni, ki se uporabljajo za analizo spodbujevalnega učinka, se lahko uporabijo tudi za ocenjevanje sorazmernosti pomoči. Če se ugotovljena potreba po pomoči nanaša v glavnem na težave pri privabljanju dolžniškega financiranja s trga, ne pa na pomanjkanje donosnosti, je lahko posebno primeren način za zagotovitev, da je dodeljena pomoč najmanjša potrebna, da se ta dodeli v obliki posojila, jamstva ali vračljivih predujmov in ne v nevračljivi obliki, kot so nepovratna sredstva.
97. Kadar je več morebitnih kandidatov za izvajanje dejavnosti, ki prejema pomoč, je verjetnost, da bo zahteva po sorazmernosti izpolnjena, večja, če se pomoč dodeli na podlagi preglednih, objektivnih in nediskriminatornih meril.
98. Da se odpravijo dejanska ali morebitna neposredna ali posredna izkrivljanja mednarodne trgovine, se lahko odobrijo večje intenzivnosti kot je splošno dovoljeno v skladu s tem okvirom, če so konkurenti, ki se nahajajo zunaj Unije, neposredno ali posredno v zadnjih treh letih prejeli ali bodo prejeli pomoč enake intenzivnosti za

podobne projekte. Kadar je verjetno, da bo izkrivljanje mednarodne trgovine nastopilo po več kot treh letih glede na posebno naravo zadevnega sektorja, se lahko referenčno obdobje ustrezno podaljša. Če je mogoče, mora zadevna država članica Komisiji posredovati zadostne informacije, da ji omogoči oceno razmer, posebno glede potrebe po upoštevanju konkurenčne prednosti, ki jo uživa konkurent iz tretje države. Če Komisija nima dokazov v zvezi z dodeljeno ali predlagano pomočjo, lahko utemelji svojo odločitev tudi na posrednih dokazih.

99. Pri zbiranju dokazov lahko Komisija uporabi svoja preiskovalna pooblastila⁵⁸.

3.2.4 Preglednost

100. Kot dodatno varovalo pred neupravičenim izkrivljanjem morajo imeti države članice, Komisija, gospodarski subjekti in javnost preprost dostop do vseh zadevnih aktov in relevantnih informacij o pomoči, ki se dodeli v skladu z njimi.
101. Države članice morajo na nacionalni ali regionalni ravni na obsežnem spletišču za državno pomoč objaviti vsaj naslednje informacije o priglašениh ukrepih državne pomoči, razen dodelitev individualnih pomoči, nižjih od 100 000 EUR: celotno besedilo sheme pomoči in njenih izvedbenih določb ali pravno podlago za individualno pomoč ali povezavo na ta besedila; identiteto organa, ki dodeljuje pomoč; identiteto posameznih upravičencev; obliko in znesek pomoči, dodeljene vsakemu upravičencu; dan oddaje naročila; vrsto upravičenca (MSP ali veliko podjetje); regijo, v kateri ima upravičenec sedež (na ravni NUTS II); in glavni gospodarski sektor, v katerem deluje upravičenec (na ravni skupine NACE)⁵⁹. Te informacije morajo biti objavljene v šestih mesecih po sprejetju sklepa o dodelitvi pomoči ali v enem letu po datumu davčne napovedi, če gre za davčne ukrepe; hraniti jih je treba vsaj deset let, splošni javnosti pa morajo biti dostopni brez omejitev⁶⁰.

3.2.5 Preverjanje, da so specifični negativni učinki, ki jih ima pomoč za R&R&I na konkurenco in pogoje trgovanja, čim manjši ali preprečeni

3.2.5.1 Splošne ugotovitve

102. Komisija bo opredelila trge, na katere vpliva pomoč, ob upoštevanju informacij, ki jih zagotovi država članica o zadevnih proizvodnih trgih, tj. trgih, na katere vpliva sprememba ravnanja upravičenca do pomoči. Če je posebna inovativna dejavnost R&R&I povezana z več prihodnjimi proizvodnimi trgi, se učinek državne pomoči upošteva na vseh zadevnih trgih. Komisija bo opredelila tudi prizadeti geografski trg, ki ustreza območju, na katerem delujejo podjetja s prizadetih proizvodnih trgov in za katerega so konkurenčni pogoji dovolj homogeni in jih je mogoče jasno razlikovati od pogojev na sosednjih območjih.

⁵⁸ Glej člen 1(3) Uredbe Sveta (EU) št. 734/2013 z dne 22. julija 2013 o spremembi Uredbe (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 204, 31.7.2013, str. 15).

⁵⁹ Z izjemo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih podatkov v ustrezno utemeljenih primerih in s soglasjem Komisije (Sporočilo Komisije o poklicni skrivnosti v odločbah o državni pomoči, C(2003) 4582 (UL C 297, 9.12.2003, str. 6)). Za davčne ukrepe se lahko informacije o zneskih individualne pomoči navedejo v naslednjih razponih (v milijonih EUR): [0,5–1]; [1–2]; [2–5]; [5–10]; [10–30]; [30 in več].

⁶⁰ V primeru nezakonite pomoči bodo morale države članice zagotoviti naknadno objavo istih informacij, najpozneje šest mesecev po datumu sklepa Komisije. Te informacije bi morale biti na voljo v obliki, ki omogoča iskanje, izpis in enostavno objavo na spletu, na primer v formatu CSV ali XML.

103. Komisija bo nadalje ocenila izkrivljanje konkurence na podlagi predvidljivega učinka pomoči za R&R&I na konkurenco med podjetji na zadevnih proizvodnih in geografskih trgih⁶¹, na katere bo pomoč verjetno negativno vplivala, pri čemer bo upoštevala tudi informacije, ki so jih zagotovile države članice o prizadetih konkurentih in kupcih ali potrošnikih. Pri tem lahko Komisija po potrebi opredeli tudi konkurenčne interakcije (nadomestila, dopolnila, tudi višje ali nižje v prodajni verigi), kadar je verjetneje, da se bodo zaradi ukrepa pomoči pojavila izkrivljanja.
104. Pomoč upravičencu do pomoči običajno omogoča, da pridobi konkurenčno prednost z (i) nižjimi proizvodnimi stroški ali (ii) povečano proizvodno zmogljivostjo ali (iii) razvojem novih proizvodov. Komisija meni, da bodo negativni učinki pomoči najprej vplivali na konkurente. Zato bi se morala Komisija najprej osredotočiti na opredelitev dejanskih ali potencialnih konkurentov upravičenca do pomoči, na katere bo pomoč verjetno negativno vplivala.
105. Komisija opredeljuje dva glavna možna primera izkrivljanja konkurence in trgovine med državami članicami, ki bi ju lahko povzročila pomoč za R&R&I, in sicer gre za izkrivljanje proizvodnega trga in učinke na lokacijo. Obe vrsti lahko privedeta do neučinkovitosti pri alokaciji, ki ovirajo gospodarsko uspešnost notranjega trga, in težav v zvezi z distribucijo, ker pomoč vpliva na porazdelitev gospodarskih dejavnosti po regijah.
106. Kar zadeva izkrivljanja na proizvodnih trgih, lahko državna pomoč za R&R&I vpliva na konkurenco v inovacijskih procesih in na proizvodnih trgih, kjer se izkoriščajo rezultati dejavnosti R&R&I.
- 3.2.5.1.1   Učinki na proizvodne trge
107. Državna pomoč za R&R&I lahko konkurenco pri procesih inovacij in na proizvodnih trgih ovira na tri načine, in sicer z izkrivljanjem procesa konkurenčnega vstopa in izstopa, izkrivljanjem dinamičnih spodbud za naložbe ter ustvarjanjem ali ohranjanjem tržne moči.
- (i) Izkrivljanje procesov konkurenčnega vstopa in izstopa*
108. Pomoč za R&R&I lahko tržnemu mehanizmu prepreči, da bi nagradil najučinkovitejše proizvajalce in izvajal pritisk na najmanj učinkovite proizvajalce, da bi se izboljšali, prestrukturirali ali izstopili s trga. To lahko privede do razmer, v katerih so zaradi dodeljene pomoči konkurenti, ki bi sicer lahko ostali na trgu, tega prisiljeni zapustiti ali pa nanj nikoli ne vstopijo. Podobno lahko državna pomoč neučinkovitim podjetjem prepreči, da bi zapustila trg, ali jih celo spodbudi, da vstopijo na trg in pridobijo tržne deleže od sicer učinkovitejših konkurentov. Nepravilno usmerjena pomoč za R&R&I lahko tako podpira neučinkovita podjetja in vodi k tržnim strukturam, pri katerih mnogo udeležencev na trgu deluje znatno pod ravno učinkovitosti. Dolgoročno lahko oviranje procesov konkurenčnega vstopa in izstopa zavre inovacije in upočasnijo izboljšanja produktivnosti v celotni gospodarski panogi.

---

⁶¹ V tej analizi se lahko po potrebi obravnavajo tako trgi proizvodnih dejavnikov kot trgi končnih izdelkov.

(ii) Izkrivljanje dinamičnih spodbud

109. Pomoč za R&R&I lahko izkrivlja dinamične spodbude konkurentov upravičenca do pomoči za naložbe. Ko podjetje prejme pomoč, to na splošno poveča verjetnost, da bodo njegove dejavnosti R&R&I uspešne, kar vodi v povečano prisotnost na upoštevni proizvodnih trgih v prihodnosti. Ta povečana prisotnost lahko konkurente spodbudi k zmanjšanju obsega svojih prvotnih naložbenih načrtov (učinek izrinjanja).
110. Poleg tega lahko pomoč spodbuja samozadovoljnost potencialnih upravičencev ali pa jih spodbuja k večjemu tveganju. Dolgoročni vpliv na splošno uspešnost sektorja je v tem primeru najverjetneje negativen. Nepravilno usmerjena pomoč za R&R&I lahko tako podpira neučinkovita podjetja in vodi k tržnim strukturam, pri katerih mnogo udeležencev na trgu deluje znatno pod ravno učinkovitosti.

(iii) Ustvarjanje ali ohranjanje tržne moči

111. Pomoč za R&R&I lahko ima tudi izkrivljajoče učinke v smislu povečanja ali ohranjanja stopnje tržne moči na proizvodnih trgih. Tržna moč je moč vpliva na tržne cene, proizvodnjo, raznolikost ali kakovost proizvodov in storitev ali na druge parametre konkurence v daljšem časovnem obdobju v škodo potrošnikov. Tudi kadar pomoč tržne moči ne krepi neposredno, jo lahko krepi posredno, in sicer z odvrčanjem obstoječih konkurentov od širitve, spodbujanjem njihovega izstopa ali odvrčanjem novih konkurentov od vstopa.

3.2.5.1.2 Učinki na trgovino in izbiro lokacije

112. Državna pomoč za R&R&I lahko prav tako privede do izkrivljanja konkurence, če vpliva na izbiro lokacije. Do takšnih izkrivljanj lahko prihaja po vseh državah članicah, bodisi kadar si podjetja konkurirajo na čezmejni ravni bodisi kadar izbirajo med različnimi lokacijami. Pomoč, namenjena premestitvi dejavnosti v drugo regijo znotraj notranjega trga, morda neposredno ne povzroči izkrivljanja na proizvodnem trgu, vendar se zaradi nje dejavnosti ali naložbe premestijo iz ene regije v drugo.

3.2.5.1.3 Očitni negativni učinki

113. Načeloma je treba ukrep pomoči in okoliščine, v katerih se uporabi, analizirati, da se ugotovi, v kolikšnem obsegu se lahko šteje za primer izkrivljanja konkurence. Vendar je mogoče opredeliti nekatere razmere, v katerih negativni učinki očitno pretehtajo kakršne koli pozitivne učinke, kar pomeni, da pomoč ne more biti združljiva z notranjim trgom.
114. Zlasti v skladu s splošnimi načeli Pogodbe se državna pomoč ne more šteti za združljivo z notranjim trgom, če je ukrep pomoči tako diskriminacijski, da ga značaj državne pomoči ne upravičuje. Kot je pojasnjeno v oddelku 3.1.3, Komisija tako ne bo odobrila nobenega ukrepa, če tak ukrep ali pogoji, ki so povezani z njim, pomenijo kršitev zadevnega prava Unije. To velja zlasti za ukrepe pomoči, pri katerih je dodelitev pomoči pogojena z obveznostjo upravičenca, da ima svoj sedež v zadevni državi članici (ali da ima tam večino poslovnih enot) ali z obveznostjo, da upravičenec uporabi doma proizvedeno blago ali storitve, ter za ukrepe pomoči, ki upravičencem omejujejo možnost za izkoriščanje rezultatov R&R&I v drugih državah članicah.

3.2.5.2 Sheme pomoči

115. Zaradi združljivosti z notranjim trgom sheme pomoči, ki jih je treba priglasiti, ne smejo povzročiti znatnega izkrivljanja konkurence in trgovine. Tudi če so izkrivljanja na ravni

individualne pomoči omejena (če je pomoč potrebna za doseganje skupnega cilja in sorazmerna s tem), lahko sheme pomoči kumulativno še vedno povzročajo visoko raven izkrivljanja. Takšno izkrivljanje je lahko na primer posledica pomoči, ki negativno vpliva na dinamične spodbude za inovacije pri konkurentih. Pri shemi, osredotočeni na nekatere sektorje, je tveganje za taka izkrivljanja še bolj izrazito.

116. Ne glede na točko 145 morajo zato države članice dokazati, da bodo vsi negativni učinki karseda omejeni, ob upoštevanju velikosti zadevnih projektov, posamičnih in skupnih zneskov pomoči, števila pričakovanih upravičencev, značilnosti ciljnih sektorjev itd. Države članice lahko, da Komisiji omogočijo oceno verjetnih negativnih učinkov shem pomoči, ki jih je treba priglasiti, predložijo vse ocene učinka ter naknadne ocene podobnih predhodnih shem.

3.2.5.3 Dodatni pogoji za individualno pomoč

3.2.5.3.1 Izkrivljanja na proizvodnih trgih

117. Kar zadeva individualno pomoč, ki jo je treba priglasiti, morajo države članice, da se Komisiji omogoči, da opredeli in oceni morebitna izkrivljanja konkurence in trgovine, predložiti informacije o (i) zadevnih proizvodnih trgih, tj. trgih, na katere vpliva spremenjeno ravnanje upravičenca do pomoči, ter (ii) prizadetih konkurentih in strankah ali potrošnikov.
118. Pri oceni negativnih učinkov ukrepov pomoči bo Komisija svojo analizo izkrivljanja konkurence osredotočila na predvidljiv vpliv, ki ga ima pomoč za R&R&I na konkurenco med podjetji na zadevnih proizvodnih trgih. Komisija bo dala večjo težo tveganjem za konkurenco in trgovino, ki bodo nastala v bližnji prihodnosti in z visoko stopnjo verjetnosti.
119. Če je posebna inovativna dejavnost povezana z več prihodnjimi proizvodnimi trgi, se učinek državne pomoči upošteva na vseh zadevnih trgih. V nekaterih primerih se na tehnoloških trgih trguje s samimi rezultati dejavnosti R&R&I, na primer s pravicami intelektualne lastnine, in sicer z izdajanjem licenc za patente ali trgovanjem z njimi. V teh primerih lahko Komisija upošteva tudi učinek pomoči na konkurenco na tehnoloških trgih.
120. Komisija bo uporabila različna merila za oceno možnih primerov izkrivljanja konkurence, in sicer izkrivljanje dinamičnih spodbud, ustvarjanja ali ohranjanja tržne moči ter ohranjanja neučinkovitih tržnih struktur.

(i) Izkrivljanje dinamičnih spodbud

121. Komisija bo v svoji analizi morebitnega izkrivljanja dinamičnih spodbud upoštevala naslednje elemente:
- (i) *rast trga*: večja kot bo rast trga v prihodnosti, manj verjetno je, da bo pomoč negativno vplivala na spodbude konkurentov, glede na to, da je še vedno veliko priložnosti za razvoj donosnih poslov;
  - (ii) *znesek pomoči*: ukrepi pomoči, ki vključujejo visoke zneske pomoči, verjetneje povzročijo znatne učinke izrinjanja. Pomen zneska pomoči se bo meril predvsem glede na znesek, ki so ga porabili glavni udeleženci na trgu pri podobnih projektih;

- (iii) *bližina trga/kategorija pomoči*: bolj kot je ukrep pomoči usmerjen v dejavnosti R&R&I, ki so blizu trgu, verjetneje je, da bo povzročil znatne učinke izrinjanja;
- (iv) *odprt izbirni postopek*: kadar bo pomoč dodeljena na podlagi preglednih, objektivnih in nediskriminatorskih meril, bo Komisija bolj pozitivno naravnana;
- (v) *izstopne ovire*: konkurenti verjetneje ohranijo ali celo povečajo svoje naložbene načrte, kadar so izstopne ovire v inovacijskem procesu velike. To se lahko zgodi, ko je veliko preteklih naložb konkurentov vezanih na določen potek R&R&I;
- (vi) *spodbude za konkuriranje za prihodnji trg*: pomoč za R&R&I lahko privede do tega, da se konkurenti upravičeno do pomoči odrečejo konkuriranju za prihodnji trg, na katerem „zmagovalec pobere vse“ („winner takes all“), ker prednost, ki jo prinaša pomoč v smislu stopnje tehnološkega napredka, ekonomije obsega, mrežnih učinkov ali časa zmanjšuje njihove možnosti, da potencialno uspešno vstopijo na ta prihodnji trg;
- (vii) *razlikovanje med proizvodi in intenzivnost konkurence*: kadar so inovacije proizvodov bolj usmerjene v razvoj različnih proizvodov, povezanih na primer z določenimi znamkami, standardi, tehnologijami ali skupinami potrošnikov, je verjetnost, da bodo konkurenti prizadeti, manjša. Enako velja, če je na trgu veliko učinkovitih konkurentov.

(ii) *Ustvarjanje ali ohranjanje tržne moči*

122. Komisija je zlasti zaskrbljena zaradi tistih ukrepov R&R&I, ki omogočajo upravičencu do pomoči, da utrdi tržno moč, ki jo ima na obstoječih proizvodnih trgih, ali da jo prenese na prihodnje proizvodne trge. Komisija zato verjetno ne bo opredelila pomislekov glede konkurence v povezavi s tržno močjo v primerih, ko ima upravičenec do pomoči tržni delež pod 25 %, in na trgih, ki imajo tržno koncentracijo z indeksom Herfindahl-Hirschman (HHI) pod 2000.
123. Komisija bo v svoji analizi tržne moči upoštevala naslednje elemente:
- (i) *tržno moč upravičenca do pomoči in strukturo trga*: kadar prejemnik že prevladuje na proizvodnem trgu, lahko ukrep pomoči to prevlado utrdi z dodatnim zmanjšanjem konkurenčne omejitve, ki jo lahko konkurenti uveljavijo pri podjetju, ki prejema pomoč. Podobno lahko imajo ukrepi državne pomoči znaten učinek na oligopolnih trgih, kjer je dejavnih malo udeležencev;
  - (ii) *stopnjo vstopnih ovir*: na področju R&R&I lahko za nove udeležence obstajajo precejšnje vstopne ovire. Te ovire vključujejo pravne vstopne ovire (zlasti v zvezi s pravicami intelektualne lastnine), ekonomije obsega, ovire dostopa do mrež in infrastrukture ter druge strateške ovire za vstop ali razširitev;
  - (iii) *kupno moč*: tržna moč podjetja je lahko omejena tudi s tržnim položajem kupcev. Če je verjetno, da si bodo kupci prizadevali za ohranitev zadostne konkurence na trgu, lahko prisotnost močnih kupcev služi za preprečevanje močnega tržnega položaja;
  - (iv) *izbirni postopek*: ukrepi pomoči, ki podjetjem z močnim tržnim položajem omogočajo, da vplivajo na izbirni postopek, tako da imajo na primer pravico priporočati podjetja v izbirnem postopku ali da vplivajo na raziskovalno pot na način, ki neutemeljeno odklanja alternativno pot, lahko pri Komisiji vzbudijo pomisleke.

(iii) Ohranjanje neučinkovitih tržnih struktur

124. Komisija bo v svoji analizi tržnih struktur upoštevala, ali je pomoč dodeljena na trgih s presežno zmogljivostjo ali v nazadujočih gospodarskih panogah. Vendar v razmerah, ko trg raste ali ko je verjetno, da bo državna pomoč za R&R&I spremenila skupno dinamiko rasti ali zlasti odtis emisij toplogrednih plinov v sektorju (v skladu s sporočiloma o evropskem zelenem dogovoru in evropski digitalni strategiji), predvsem zaradi uvedbe novih tehnologij, na primer za razogljčenje ali digitalizacijo proizvodnje ali oboje, brez povečanja zmogljivosti, taka pomoč verjetno ne bo povzročila pomislekov.

3.2.5.3.2 Vpliv na izbiro lokacije

125. Zlasti kadar je pomoč za R&R&I blizu trgu, to lahko povzroči, da imajo nekatera ozemlja ugodnejše pogoje, kar zadeva dodatno proizvodnjo, zlasti zaradi razmeroma nižjih proizvodnih stroškov, ki so posledica pomoči ali višjih ravni dejavnosti R&R&I, ki jim je bila namenjena pomoč. Zaradi tega se lahko podjetja odločijo za selitev na ta ozemlja.
126. Vpliv na izbiro lokacije je lahko pomemben tudi za raziskovalne in tehnološke infrastrukture. Če se pomoč pretežno uporabi za privabljanje infrastrukture v posamezno regijo na račun drugega, zato ne bo prispevala k spodbujanju nadaljnjih dejavnosti R&R&I v Uniji.
127. Komisija bo v svoji analizi individualne pomoči, ki jo je treba priglasiti, ustrezno upoštevala vse dokaze, iz katerih je razvidno, da je upravičenec do pomoči izbiral med različnimi lokacijami.
128. Pomoč, ki povzroči samo spremembo lokacije dejavnosti R&R&I na notranjem trgu, ne da bi se pri tem spremenila narava, velikost ali obseg projekta, se prav tako ne bo štela za združljivo.

3.2.6 Tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov pomoči

129. Komisija oceni, ali ugotovljeni negativni učinki ukrepa pomoči na konkurenco in trgovinske pogoje prevladajo nad pozitivnimi učinki načrtovane pomoči.

3.2.6.1 Opredelitev pozitivnih učinkov, ki jih je treba upoštevati

130. Med gospodarsko rastjo in naložbami v R&R&I je povezava, saj dejavnosti R&R&I povečujejo produktivnost in spodbujajo gospodarski razvoj. Zato so R&R&I za podjetja Unije pomemben dejavnik pri zagotavljanju gospodarskega razvoja z razvojem novih proizvodov, tehnologij, storitev ali proizvodnih procesov ali obojega.
131. V globaliziranem svetu so naložbe v R&R&I zelo pomembne za razvoj vseh gospodarskih sektorjev, saj so tesno povezane s produktivnostjo in konkurenčnostjo.
132. Kot prvi korak tehtanja bo Komisija na podlagi tega ocenila pozitivne učinke pomoči na gospodarsko dejavnost, ki prejema pomoč, pri čemer bo ustrezno upoštevala dejavnost R&R&I, ki se sproži z zadevnim ukrepom pomoči, ali velikost, obseg ali hitrost izvajanja projekta R&R&I, ki naj bi ga okrepil ukrep pomoči.
133. Poleg tega lahko Komisija oceni tudi, ali pomoč prinaša širše pozitivne učinke, povezane z R&R&I. Kadar takšni širši pozitivni učinki odražajo učinke, zajete v politikah Unije, kot so novi ERP za raziskave in inovacije, evropski zeleni dogovor, evropska digitalna strategija in nova industrijska strategija za Evropo, se lahko

domneva, da ima pomoč za R&R&I, ki je usklajena s takimi politikami Unije, take širše pozitivne učinke.

134. Komisija priznava, da so potrebne zasebne in javne naložbe za podporo in pospešitev dejavnosti R&R&I področju kritičnih tehnologij, ki bi, ko bodo na trgu, olajšale digitalno preobrazbo industrije Unije in prehod Unije na brezemisijско/nizkoogljično gospodarstvo ter na krožno in nično onesnaževanje, kjer je naravni kapital zaščiten. Komisija je naklonjena dejavnostim R&R&I, ki jih podpirajo države članice in so v skladu z Uredbo (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta⁶², pri čemer slednja predstavlja eno od možnih metodologij za opredelitev dejavnosti R&R&I za tehnologije, proizvode ali druge rešitve za okoljsko trajnostne gospodarske dejavnosti.
135. Države članice, ki nameravajo dodeliti državno pomoč za R&R&I, morajo natančno opredeliti cilj in zlasti pojasniti, kako naj bi ukrep spodbujal R&R&I. Za ukrepe, ki jih sofinancirajo evropski strukturni in investicijski skladi, lahko države članice izhajajo iz utemeljitve iz zadevnih operativnih programov.
136. Komisija je naklonjena ukrepom pomoči, ki so sestavni del celovitega programa ali akcijskega načrta za spodbujanje dejavnosti R&R&I ali strategij pametne specializacije ter so podprte s strogimi ocenami podobnih preteklih ukrepov pomoči, ki dokazujejo njihovo učinkovitost.
137. Kar zadeva državno pomoč, ki se dodeli za projekte ali dejavnosti, ki jih prav tako financira Unija, in sicer bodisi neposredno bodisi posredno, tj. Komisija, izvajalske agencije, skupna podjetja, ustanovljena v skladu s členoma 185 in 187 Pogodbe, ali kateri koli drugi organi izvajanja, če finančna sredstva Unije niso neposredno ali posredno pod nadzorom držav članic, bo Komisija štela, da so bili ugotovljeni povezani pozitivni učinki.

3.2.6.1.1 Dodatni premisleki pri individualni pomoči

138. Da bi države članice dokazale, da individualna pomoč, ki je predmet priglasitve (v nadaljnjem besedilu: individualna pomoč, ki jo je treba priglasiti), prispeva k povečani ravni dejavnosti R&R&I, lahko države članice uporabijo naslednje kazalnike, poleg drugih ustreznih kvantitativnih ali kvalitativnih elementov:
  - (a) *povečanje obsega projekta*: povečanje skupnih stroškov projekta (brez zmanjšanja porabe upravičenca do pomoči v primerjavi z razmerami brez pomoči); povečanje števila ljudi, dodeljenih raziskovalnim, razvojnim in inovativnim dejavnostim;
  - (b) *povečanje področja uporabe*: povečanje števila pričakovanih rezultatov projekta; povečanje ambicioznosti projekta, kar dokazuje večje število sodelujočih partnerjev; povečanje čezmejnih dejavnosti R&R&I; večja verjetnost znanstvenega ali tehnološkega preboja ali večje tveganje neuspeha (zlasti povezano z dolgoročnostjo projekta in negotovostjo njegovih rezultatov);
  - (c) *povečanje hitrosti*: dokončanje projekta zahteva manj časa, kot bi bilo potrebno, če bi se isti projekt izvajal brez pomoči;
  - (d) *povečanje skupnega porabljenega zneska*: povečanje celotne porabe za raziskave, razvoj in inovacije s strani upravičenca do pomoči v absolutnem smislu ali kot delež

⁶² Uredba (EU) 2020/852 z dne 8. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb in spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

prihodkov; spremembe dodeljenih proračunskih sredstev za projekt (brez ustreznega zmanjšanja proračuna, namenjenega drugim projektom).

139. Komisija bo pri presoji, ali pomoč prispeva k povečanju ravni R&R&I v Uniji, upoštevala ne samo neto povečanje R&R&I, ki jih izvaja podjetje, temveč tudi prispevek pomoči k skupnemu povečanju porabe za R&R&I v zadevnem sektorju, povečanju čezmejnih dejavnosti R&R&I v Uniji ter izboljšanju položaja Unije v zvezi z R&R&I v mednarodnem okviru. V zvezi z ukrepi pomoči, za katere je predvidena javno dostopna naknadna ocena njihovih pozitivnih učinkov, bo privzeto pozitivno stališče.

3.2.6.2 Tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov pomoči

140. Nazadnje, Komisija bo pretehtala ugotovljene negativne učinke ukrepa pomoči v smislu izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami (glej oddelke 3.2.1 do 3.2.5) in pozitivne učinke načrtovane pomoči (glej oddelek 3.2.6.1) za razvoj gospodarskih dejavnosti in gospodarstva ali družbe Unije ali obojega ter sprejela sklep o združljivosti ukrepa pomoči z notranjim trgovino samo, če pozitivni učinki prevladajo nad negativnimi.
141. V primerih, ko predlagani ukrep pomoči ne obravnava ustrezno in sorazmerno dobro opredeljenega nedelovanja trga, bodo negativni učinki izkrivljanja na konkurenco običajno prevladali nad pozitivnimi učinki ukrepa, zato bo Komisija verjetno sklenila, da je predlagani ukrep pomoči nezdržljiv.
142. Zahteva se lahko naknadna ocena skupnega ravnovesja nekaterih vrst shem pomoči, navedena v oddelku 4. V teh primerih lahko Komisija omeji trajanje shem na štiri leta ali manj z možnostjo naknadne ponovne priglasitve njihovega podaljšanja.

4. OCENA

143. Da se dodatno zagotovi omejitev izkrivljanja konkurence in trgovine, lahko Komisija zahteva, da za sheme pomoči, ki jih je treba priglasiti, velja časovna omejitev in ocena iz točke 142. Ocene je treba opraviti zlasti za sheme, pri katerih so možnosti izkrivljanja še posebno velike, to so sheme, pri katerih obstaja tveganje, da bi znatno omejile konkurenco, če se njihovo izvajanje ne pregleda pravočasno.
144. Glede na cilje pomoči ter da se državam članicam in manjšim ukrepom pomoči ne naloži nesorazmerno veliko breme, bo zahteva iz točke 143 veljala samo za sheme pomoči z velikim proračunom, ki imajo nove značilnosti, ali če so predvidene pomembne tržne ali tehnološke spremembe oziroma spremembe predpisov. Oceno mora na podlagi skupne metodologije, ki jo zagotovi Komisija⁶³, opraviti strokovnjak, neodvisen od organa, ki dodeljuje pomoč, ocena pa se mora nato objaviti. Države članice morajo skupaj z relevantno shemo pomoči priglasiti osnutek načrta ocenjevanja, ki bo sestavni del ocene sheme s strani Komisije.
145. V primeru shem pomoči, ki so iz področja uporabe uredbe o skupinskih izjemah izvzete izključno zaradi velikega proračuna, bo Komisija združljivost pomoči ocenila le na podlagi načrta ocenjevanja.

---

⁶³ Glej ločen delovni dokument služb Komisije z naslovom „Skupna metodologija za oceno državne pomoči“ (SWD(2014) 179 final z dne 28. maja 2014).

146. Oceno je treba pravočasno predložiti Komisiji, da se lahko odloči glede morebitnega podaljšanja sheme pomoči, vsekakor pa ob njenem izteku. Natančen obseg in načini posameznega ocenjevanja bodo opredeljeni v sklepu, s katerim se shema pomoči odobri. Vsak naslednji ukrep pomoči s podobnim ciljem, vključno s katero koli spremembo shem pomoči iz točke 145, mora upoštevati rezultate ocene.

5. POROČANJE IN SPREMLJANJE

147. V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 659/1999⁶⁴ in Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004⁶⁵ morajo države članice Komisiji predložiti letna poročila.
148. Države članice morajo voditi podrobne evidence v zvezi z vsemi ukrepi pomoči. Take evidence morajo vsebovati vse informacije, ki so potrebne, da se ugotovi, ali so pogoji glede upravičenih stroškov in največjih dovoljenih intenzivnosti pomoči izpolnjeni. Te evidence je treba hraniti deset let od datuma dodelitve pomoči in jih na zahtevo predložiti Komisiji.

6. UPORABNOST

149. Komisija bo načela in smernice iz tega sporočila uporabljala za oceno združljivosti vseh priglašenih pomoči za R&R&I, v zvezi s katerimi bo morala sprejeti odločitev po [bo vstavljeno pozneje]. Nezakonita pomoč za R&R&I bo ocenjena v skladu s pravili, ki se uporabljajo na dan, na katerega je bila pomoč dodeljena.
150. V skladu s členom 108(1) Pogodbe Komisija predlaga, da države članice po potrebi spremenijo svoje obstoječe sheme pomoči za R&R&I, da se zagotovi skladnost s tem okvirom najpozneje do [bo vstavljeno pozneje].
151. Države članice so pozvane, da podajo svoje izrecno brezpogojno soglasje k ustreznim ukrepom iz točke 150 v dveh mesecih od datuma objave tega okvira v *Uradnem listu Evropske unije*. Če Komisija ne prejme odgovora od neke države članice, bo štela, da se zadevna država članica ne strinja s predlaganimi ukrepi.

7. REVIZIJA

Komisija se lahko kadar koli odloči za pregled ali spremembo tega okvira, če je to potrebno zaradi politike konkurence ali zaradi upoštevanja drugih politik Unije in mednarodnih obveznosti ali iz katerega koli drugega upravičenega razloga.

---

⁶⁴ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

⁶⁵ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4. 2004, str. 1).